

Sbírka soudních rozhodnutí

STANOVISKO GENERÁLNÍHO ADVOKÁTA
JEANA RICHARDA DE LA TOUR
přednesené dne 22. dubna 2021¹

Věc C-30/20

RH
proti
AB Volvo,
Volvo Group Trucks Central Europe GmbH,
Volvo Lastvagnar AB,
Volvo Group España SA

[žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Juzgado de lo Mercantil n° 2 de Madrid (obchodní soud č. 2 v Madridu, Španělsko)]

„Řízení o předběžné otázce – Soudní spolupráce v občanských věcech – Nařízení (EU) č. 1215/2012 – Zvláštní příslušnost – Článek 7 bod 2 – Příslušnost ve věcech týkajících se deliktů nebo kvazideliktů odpovědnosti – Místo, kde došlo ke škodné události – Místo, kde se škoda projevila – Žaloba na náhradu škody způsobené kartelovou dohodou prohlášenou za neslučitelnou s článkem 101 SFEU a s článkem 53 Dohody o Evropském hospodářském prostoru – Přímé určení příslušného soudu – Místo porizení majetku – Místo sídla – Možnost členských států zavést koncentraci soudní příslušnosti“

I. Úvod

1. Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce Juzgado de lo Mercantil n° 2 de Madrid (obchodní soud č. 2 v Madridu, Španělsko) se týká výkladu čl. 7 bodu 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 ze dne 12. prosince 2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech².

2. Projednávaná žádost byla předložena v rámci žaloby podané společností RH, se sídlem v Córdobě (Španělsko), proti čtyřem společnostem ze skupiny Volvo, z nichž tři mají sídlo v jiných členských státech než ve Španělském království, za účelem získání náhrady škody, kterou jí mělo způsobit jejich jednání v rozporu s článkem 101 SFEU a s článkem 53 Dohody o Evropském hospodářském prostoru ze dne 2. května 1992³.

3. Soudní dvůr je vyzván, aby upřesnil, zda čl. 7 bod 2 nařízení č. 1215/2012 určuje přímo příslušný soud, aniž odkazuje na vnitrostátní pravidla členských států.

1 – Původní jazyk: francouzština.

2 – Úř. věst. 2012, L 351, s. 1.

3 – Úř. věst. 1994, L 1, s. 3; Zvl. vyd. 11/52, s. 3, dále jen „Dohoda o EHP“.

4. Pokud lze odpověď na tuto otázku vyvodit z některých rozhodnutí Soudního dvora, a konkrétně z rozhodnutí z nedávné doby ve věcech týkajících se deliktů nebo kvazideliktů odpovědnosti, domnívám se zejména s ohledem na pochybnosti vyjádřené předkládajícím soudem, že by měla být doplněna ve třech dalších úzce souvisejících bodech.

5. Cíle právní jistoty a komplexní účinnosti soudního řízení o náhradě škod způsobených protisoutěžními praktikami totiž odůvodňují, aby byla vnitrostátním soudům poskytnuta užitečná upřesnění ohledně určení místně příslušného soudu a koexistence několika kolizních kritérií, která jsou uvedena v rozhodnutích Soudního dvora. Při této příležitosti bude rovněž třeba zkoumat otázku možnosti členských států koncentrovat projednávání těchto soudních sporů u specializovaných soudů, kterou vznesly některé členské státy ve svých písemných vyjádřeních.

6. Uvedu tak důvody, které mě vedou k tomu, abych se v podstatě domníval:

- že čl. 7 bod 2 nařízení č. 1215/2012 určuje mezinárodní i vnitrostátní příslušnost soudu, u kterého se koná řízení,
- že za okolností věci v původním řízení je místně příslušným soudem soud, v jehož obvodu příslušnosti se nachází místo porízení dotčeného majetku, a
- že členské státy mají možnost v rámci své soudní organizace rozhodnout o koncentraci projednávání sporů v oblasti protisoutěžních praktik u určitých specializovaných soudů za podmínky dodržení zásad rovnocennosti a efektivity.

II. Nařízení č. 1215/2012

7. Body 15, 16 a 34 odůvodnění nařízení č. 1215/2012 znějí následovně:

„(15) Pravidla pro určení příslušnosti by měla být vysoce předvídatelná a měla by vycházet ze zásady, podle které je příslušnost obecně založena na místě bydliště žalovaného. Příslušnost by měla být na tomto základě vždy určitelná, kromě několika přesně vymezených případů, kdy předmět sporu nebo smluvní volnost stran opravňuje k použití odlišného spojujícího prvku. Sídlo právnické osoby musí být v nařízení samostatně vymezeno tak, aby společná pravidla byla přehlednější a zamezilo se sporům o příslušnost.

(16) Kromě místa bydliště žalovaného by měla existovat i jiná kritéria pro určení příslušnosti, založená na úzké vazbě mezi soudem a podanou žalobou nebo usnadňující řádný výkon spravedlnosti. Existence této úzké vazby by měla posílit právní jistotu a předejít možnosti, aby žalovaný byl žalován v řízení před soudem členského státu, jehož příslušnost nemohl rozumně předpokládat. To je důležité zejména ve sporech týkajících se mimosmluvních závazků, které vyplývají z porušení práva na soukromí a práv na ochranu osobnosti, včetně pomluvy.

[...]

(34) Měla by být zajištěna kontinuita mezi [...] úmluvou [ze dne 27. září 1968 o příslušnosti a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech⁴ ve znění úmluv o přistoupení nových členských států k této úmluvě⁵], nařízením [Rady] (ES) č. 44/2001 [ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech⁶]

4 – Úř. věst. 1972, L 299, s. 32.

5 – Dále jen „Bruselská úmluva“.

6 – Úř. věst. 2001, L 12, s. 1; Zvl. vyd. 19/04, s. 42.

a tímto nařízením, a za tímto účelem by měla být přijata přechodná ustanovení. Stejná potřeba kontinuity trvá, i pokud jde o výklad [této] úmluvy [...] a nařízení, která ji nahrazují, Soudním dvorem Evropské unie.“

8. V rámci kapitoly I nařízení č. 1215/2012, nadepsané „Oblast působnosti a definice“, čl. 1 odst. 1 stanoví:

„Toto nařízení se vztahuje na věci občanské a obchodní bez ohledu na druh soudu. [...]“

9. Kapitola II tohoto nařízení, nadepsaná „Příslušnost“, obsahuje v oddílu 1, který se týká „[o]becných ustanovení“, články 4 až 6.

10. Článek 4 odst. 1 uvedeného nařízení stanoví:

„Nestanoví-li toto nařízení jinak, mohou být osoby, které mají bydliště v některém členském státě, bez ohledu na svou státní příslušnost žalovány u soudů tohoto členského státu.“

11. Článek 5 odst. 1 nařízení č. 1215/2012 stanoví:

„Osoby, které mají bydliště v některém členském státě, mohou být u soudů jiného členského státu žalovány pouze na základě pravidel stanovených v oddílech 2 až 7 této kapitoly.“

12. Oddíl 2 uvedené kapitoly, nadepsaný „Zvláštní příslušnost“, obsahuje články 7 až 9.

13. Článek 7 bod 2 nařízení č. 1215/2012 zní následovně:

„Osoba, která má bydliště v některém členském státě, může být v jiném členském státě žalována:

[...]

2) ve věcech týkajících se deliktů nebo kvazideliktů odpovědnosti u soudu místa, kde došlo nebo může dojít ke škodné události.“

14. Článek 26 uvedeného nařízení, který je obsažen v kapitole II oddílu 7, nadepsaném „Ujednání o příslušnosti“, v odstavci 1 stanoví:

„Není-li soud jednoho členského státu příslušný již podle jiných ustanovení tohoto nařízení, stane se příslušným, jestliže se žalovaný řízení před tímto soudem účastní. To neplatí, pokud se žalovaný řízení účastní proto, aby namítal nepřislušnost soudu, nebo je-li jiný soud podle článku 24 výlučně příslušný.“

III. Skutkové okolnosti sporu a předběžná otázka

15. Jak vyplývá ze spisu, který má k dispozici Soudní dvůr, společnost RH nabyla v letech 2004 až 2009 pro svou činnost silniční přepravy pět nákladních vozidel od autorizovaného prodejce pověřeného společností Volvo Group España SA. Vlastnictví jednoho z nákladních vozidel bylo převedeno na společnost RH v roce 2008 poté, co bylo předmětem leasingové smlouvy.

16. Dne 19. července 2016 přijala Evropská komise rozhodnutí v řízení podle článku 101 [SFEU] a článku 53 Dohody o EHP (Věc AT.39824 – Nákladní vozidla) [C(2016) 4673 final], jehož shrnutí bylo zveřejněno v *Úředním věstníku Evropské unie* ze dne 6. dubna 2017⁷.

7 – Úř. věst. 2017, C 108, s. 6, dále jen „rozhodnutí o kartelu nákladních vozidel“.

17. V tomto rozhodnutí Komise konstatovala existenci kartelové dohody mezi patnácti výrobci nákladních vozidel, mj. společnostmi AB Volvo, Volvo Lastvagnar AB a Volvo Group Trucks Central Europe GmbH, v období mezi 17. lednem 1997 a 18. lednem 2011, pokud jde o dvě kategorie výrobků, a sice nákladní vozidla o hmotnosti 6 až 16 tun (středně těžká nákladní vozidla) a nákladní vozidla o hmotnosti vyšší než 16 tun (těžká nákladní vozidla), to vše v provedení sklápěč i tahač.

18. Podle uvedeného rozhodnutí⁸ „[p]rotiprávní jednání spočívalo v koluzních ujednáních týkajících se cen a zvyšování cen brutto nákladních vozidel v [Evropském hospodářském prostoru (EHP)], jakož i načasování a přenesení nákladů na zavedení emisních technologií u středně těžkých a těžkých nákladních vozidel požadovaných podle norem EURO 3 až 6. Do diskuse o cenách, zvyšování cen a zavedení nových emisních norem byla do roku 2004 přímo zapojena ústředí adresátů rozhodnutí. Přínejmenším od srpna 2002 probíhaly diskuse prostřednictvím německých dceřiných společností, které, v různé míře, informovaly svá ústředí. Diskuse probíhaly jak na multilaterální, tak i na bilaterální úrovni. Součástí koluzních ujednání byly dohody a/nebo jednání ve vzájemné shodě týkající se cen a zvyšování cen brutto, jejichž cílem bylo sjednotit brutto ceny v EHP a načasování a přenesení nákladů na zavedení emisních technologií požadovaných podle norem EURO 3 až 6. Protiprávní jednání probíhalo v celém EHP a trvalo od 17. ledna 1997 do 18. ledna 2011.“

19. V důsledku toho Komise uložila pokuty všem zúčastněným subjektům, včetně společností Volvo, Volvo Lastvagnar a Volvo Group Trucks Central Europe, s výjimkou jednoho subjektu, jemuž byla pokuta prominuta⁹.

20. Společnost RH podala žalobu proti společnostem Volvo, Volvo Lastvagnar a Volvo Group Trucks Central Europe, jakož i španělské dceřiné společnosti těchto mateřských společností, Volvo Group España (dále jen „společnosti skupiny Volvo“).

21. Tyto společnosti zpochybnily pouze mezinárodní příslušnost¹⁰ předkládajícího soudu. Odvolávaly se na čl. 7 bod 2 nařízení č. 1215/2012 a judikaturu Soudního dvora, z nichž vyplývá, že kritérium příslušnosti, které je v nich stanoveno, a sice „místo, kde došlo nebo může dojít ke škodné události“, je pojmem unijního práva a že se jedná o místo příčinné události, v projednávané věci místo, kde byla uzavřena kartelová dohoda o nákladních vozidlech. Nelze jej postavit na roveň místa usazení žalobkyně a nachází se mimo Španělsko, v jiných členských státech.

22. Předkládající soud uvádí, že podle ustálené judikatury Soudního dvora lze mezinárodní příslušnost španělského soudu odůvodnit s ohledem na místo, kde ke škodě došlo. Připomíná, že tímto místem je podle rozsudku ze dne 21. května 2015, CDC Hydrogen Peroxide¹¹, místo sídla poškozené. Dodává, že v rozsudku ze dne 29. července 2019, Tibor-Trans¹², který se týkal žaloby podané v Maďarsku proti jinému účastníkovi téže kartelové dohody, se stejným předmětem jako je předmět žaloby podané společností RH, Soudní dvůr rozhodl, že „jestliže se trh narušený protisoutěžním jednáním nachází v členském státě, na jehož území údajně nastala tvrzená škoda, je třeba mít za to, že se místo, kde se škoda projevila, pro účely použití čl. 7 bodu 2 nařízení č. 1215/2012 nachází v tomto členském státě“¹³.

8 – Body 9 až 11.

9 – Viz bod 15 rozhodnutí o kartelu nákladních vozidel. Podle informací poskytnutých Komisí v roce 2019 (<https://ec.europa.eu/competition/cartels/statistics/statistics.pdf>, s. 3) byla celková výše těchto pokut nejvyšší od roku 1969.

10 – Předkládající soud zdůraznil, že žalované nezpochybnily jeho místní příslušnost, takže je třeba mít za to, že mlčky souhlasily s jeho příslušností na základě článku 56 Ley de Enjuiciamiento Civil 1/2000 (občanský soudní řád 1/2000) ze dne 7. ledna 2000 (BOE č. 7 ze dne 8. ledna 2000, s. 575).

11 – C-352/13, dále jen „rozsudek CDC Hydrogen Peroxide“, EU:C:2015:335, body 52 a 53.

12 – C-451/18, dále jen „rozsudek Tibor-Trans“, EU:C:2019:635.

13 – Rozsudek Tibor-Trans (bod 33).

23. Předkládající soud vyjadřuje pochybnosti, zda tato judikatura odkazuje na mezinárodní příslušnost soudů členského státu, kde došlo ke škodě, nebo zda rovněž přímo stanoví vnitrostátní místní příslušnost v rámci tohoto členského státu.

24. Upřesňuje, že podle ustálené judikatury Tribunal Supremo (Nejvyšší soud, Španělsko)¹⁴ pravidlo stanovené v čl. 7 bodu 2 nařízení č. 1215/2012 neupravuje vnitrostátní místní příslušnost. Vzhledem k neexistenci zvláštního vnitrostátního pravidla pro určení místní příslušnosti soudu pro žaloby v oblasti soukromého práva hospodářské soutěže jsou tedy vhodnými pravidly pro určení příslušnosti pravidla použitelná v oblasti nekalé soutěže v čl. 52 odst. 1 bodu 12 občanského soudního řádu 1/2000. Příslušným soudem je tedy soud místa, kde došlo ke škodě, a to pořízení vozidla nebo uzavření leasingové smlouvy.

25. Předkládající soud má za to, že článek 7 bod 2 nařízení č. 1215/2012 může být vykládán ve stejném smyslu, jaký přijal Soudní dvůr ve své judikatuře v oblasti příslušnosti ve věcech týkajících se smluv. V rozsudcích ze dne 3. května 2007, *Color Drack*¹⁵, a ze dne 9. července 2009, *Rehder*¹⁶, Soudní dvůr rozhodl, že čl. 5 bod 1 písm. b) nařízení č. 44/2001 přímo určuje příslušný soud, aniž odkazoval na vnitrostátní pravidla členských států. Pokud tomu tak je, příslušným soudem je soud sídla poškozeného kartelovou dohodou.

26. Za těchto podmínek se Juzgado de lo Mercantil n° 2 de Madrid (obchodní soud č. 2 v Madridu) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Musí být čl. 7 bod 2 nařízení [č. 1215/2012], který stanoví, že osoba, která má bydliště v některém členském státě, může být v jiném členském státě žalována ‚ve věcech týkajících se deliktů nebo kvazideliktů odpovědnosti u soudu místa, kde došlo nebo může dojít ke škodné události‘, vykládán v tom smyslu, že stanoví pouze mezinárodní příslušnost soudů členského státu, v němž se uvedené místo nachází, takže pro určení místně příslušného vnitrostátního soudu tohoto státu je odkazováno na vnitrostátní procesní normy, nebo musí být vykládán jako smíšená norma, která určuje přímo mezinárodní i vnitrostátní místní příslušnost, bez nutnosti použít vnitrostátní právní úpravu?“

27. Společnosti skupiny Volvo, španělská, francouzská a nizozemská vláda, jakož i Komise předložily písemná vyjádření.

28. Jednání k přednesu řečí, jehož konání bylo původně stanoveno na 17. prosince 2020, bylo zrušeno kvůli zdravotní krizi, a otázka, která byla položena k ústní odpovědi, byla přeměněna na otázku k písemné odpovědi a doplněna o další otázky. Společnosti skupiny Volvo, španělská vláda a Komise na tyto otázky odpověděly ve stanovených lhůtách.

IV. Analýza

A. K přípustnosti

29. Společnosti skupiny Volvo navrhly odmítnout žádost jako nepřijatelnou s odůvodněním, že odpověď na otázku položenou předkládajícím soudem je jasná.

14 – Předkládající soud cituje usnesení Tribunal Supremo, Sala de lo Civil (Nejvyšší soud, občanskoprávní senát, Španělsko) ze dne 26. února 2019, č. 262/2018, a totožná rozhodnutí z nedávné doby, zejména rozhodnutí ze dne 8. a 15. října 2019. Španělská vláda cituje rovněž uvedené rozhodnutí č. 262/2018, ale také další rozhodnutí stejného soudu, a sice rozhodnutí ze dne 7. května 2019, č. 16/2019, ze dne 9. července 2019, č. 100/2019, a ze dne 4. února 2020, č. 266/2019.

15 – C-386/05, EU:C:2007:262.

16 – C-204/08, EU:C:2009:439.

30. Podle ustálené judikatury Soudního dvora přísluší v rámci spolupráce mezi Soudním dvorem a vnitrostátními soudy založené článkem 267 SFEU zaprvé pouze vnitrostátnímu soudu, kterému byl spor předložen a který musí nést odpovědnost za soudní rozhodnutí, které bude vydáno, aby s ohledem na konkrétní okolnosti věci posoudil nezbytnost rozhodnutí o předběžné otázce pro vydání svého rozsudku i relevanci otázek, které klade Soudnímu dvoru. Týkají-li se tedy položené otázky výkladu unijního práva, je Soudní dvůr v zásadě povinen rozhodnout. Zadruhé na otázky týkající se výkladu unijního práva položené vnitrostátním soudem v právním a skutkovém rámci, který tento soud vymezí v rámci své odpovědnosti a jehož správnost nepřísluší Soudnímu dvoru ověřovat, se vztahuje domněnka relevance, ledaže nemají vztah ke sporu v původním řízení¹⁷.

31. V projednávané věci předkládající soud přesně uvedl důvody své pochybnosti o své místní příslušnosti, které odůvodňovala jeho žádost o rozhodnutí o předběžné otázce. Vycházejí z nedostatku výslovného rozhodnutí Soudního dvora ve věcech týkajících se deliktů nebo kvazideliktů odpovědnosti ohledně působnosti čl. 7 bodu 2 nařízení č. 1215/2012 a z ustálené judikatury Tribunal Supremo (Nejvyšší soud), podle které toto ustanovení nevyklučuje použití vnitrostátních pravidel o příslušnosti.

32. Za těchto podmínek se domnívám, že otázka položená předkládajícím soudem je přípustná.

B. K věci samé

33. Podstatou otázky předkládajícího soudu je, zda čl. 7 bod 2 nařízení č. 1215/2012 musí být vykládán v tom smyslu, že ve věcech týkajících se deliktů nebo kvazideliktů odpovědnosti určuje nejen mezinárodní příslušnost soudů členského státu, v němž se nachází kolizní kritérium stanovené tímto ustanovením, ale i místní příslušnost soudů tohoto státu.

1. Úvodní poznámky

34. Na podporu své žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce předkládající soud správně připomněl, že ve stejném skutkovém rámci jako je skutkový rámec věci v původním řízení, tedy kartelu nákladních vozidel, Soudní dvůr rozhodl v rozsudku Tibor-Trans o otázce příslušnosti soudu, ke kterému byla podána žaloba na náhradu škody způsobené porušením práva hospodářské soutěže. Stejně tak uvedl, že odpověď Soudního dvora v tomto rozsudku se výslovně netýká „smíšené“ povahy pravidla o příslušnosti stanoveného v čl. 7 bodě 2 nařízení č. 1215/2012, na rozdíl od rozhodnutí vydaných ve věcech smluvních, a sice rozsudků ze dne 3. května 2007, Color Drack¹⁸, a ze dne 9. července 2009, Rehder¹⁹.

35. Podotýkám, že tato dosud neřešená otázka není vznesena ojedinele²⁰. Vnitrostátní soudy podle všeho očekávají podrobnější výklad ustanovení nařízení č. 1215/2012. Kromě toho je podle mého názoru vhodné odpověď předkládajícímu soudu zvážit ve světle rozsudků Verein für Konsumenteninformation a ze dne 24. listopadu 2020, Wikingerhof²¹, které byly vydány po podání projednávané žádosti Soudnímu dvoru.

17 – Viz zejména rozsudky ze dne 14. února 2019, Milivojević (C-630/17, EU:C:2019:123, body 47 a 48), jakož i ze dne 9. července 2020, Verein für Konsumenteninformation (C-343/19, dále jen „rozsudek Verein für Konsumenteninformation“, EU:C:2020:534, bod 19).

18 – C-386/05, EU:C:2007:262.

19 – C-204/08, EU:C:2009:439.

20 – Viz zejména věc Allianz Elementar Versicherung (C-652/20), v současné době projednávaná před Soudním dvorem.

21 – C-59/19, dále jen „rozsudek Wikingerhof“, EU:C:2020:950.

36. Proto se ve své analýze zaměřím nejprve na položenou otázku, která se týká působnosti pravidla příslušnosti stanoveného v čl. 7 bodě 2 nařízení č. 1215/2012. Poté uvedu úvahy směřující k upřesnění kritérií pro určení místně příslušného soudu. Nakonec se budu zabývat návrhem francouzské vlády a Komise týkajícím se možnosti členských států zvolit si vlastní organizaci soudů s koncentrací projednávání určitých soudních sporů u specializovaných soudů.

37. Pro potřeby zkoumání všech těchto otázek připomínám, že jelikož podle ustálené judikatury Soudního dvora nařízení č. 1215/2012 zrušuje a nahrazuje nařízení č. 44/2001, které nahradilo Bruselskou úmluvu, platí výklad, který Soudní dvůr podal v souvislosti s ustanoveními poslední zmíněných právních předpisů, rovněž pro nařízení č. 1215/2012, pokud tato ustanovení mohou být považována za „rovnocenná“²². Tak je tomu v případě čl. 5 bodu 3 uvedené úmluvy a nařízení č. 44/2001 na straně jedné a čl. 7 bodu 2 nařízení č. 1215/2012²³ na straně druhé.

2. K určení mezinárodní i vnitrostátní soudní příslušnosti

38. Domnívám se, že pochybnost vyjádřená předkládajícím soudem ohledně předmětu čl. 7 bodu 2 nařízení č. 1215/2012 lze po vydání rozsudku Wikingerhof snadno rozptýlit. Soudní dvůr rozhodl, že „soud příslušný na základě čl. 7 bodu 2 [tohoto nařízení], a sice [...] soud místa trhu narušeného tvrzeným protisoutěžním jednáním, je totiž nejlépe schopen rozhodnout“²⁴.

39. V důsledku toho mám za to, stejně jako všichni účastníci řízení a zúčastnění, kteří předložili písemná vyjádření Soudnímu dvoru, a generální advokáti, kteří se k této otázce příležitostně vyjadřovali v předchozích věcech²⁵, že lze výslovně upřesnit, že předmětem čl. 7 bodu 2 nařízení č. 1215/2012 je upravit příslušnost soudů nejen mezi členskými státy, ale i na vnitrostátní úrovni, přičemž ostatní procesní otázky zůstávají upravené právem členského státu, v němž se nachází sídlo soudu, kde probíhá řízení²⁶.

40. Mohlo by tak stačit uvést, stejně jako v rozsudku ze dne 9. července 2009, Rehder²⁷, vydaném ve smluvních věcech, pokud jde o ustanovení nařízení č. 44/2001, že úvahy stejné povahy jako jsou úvahy, ze kterých Soudní dvůr vycházel za účelem přijetí závěru o výkladu formulovaném v rozsudku ze dne 3. května 2007, Color Drack²⁸, jsou platné pro rovnocenná pravidla o zvláštní příslušnosti v nařízení č. 1215/2012 z důvodu jejich geneze, jejich účelu a jejich místa v systematice zavedené tímto nařízením. Kromě toho tyto důvody vedly Soudní dvůr k výkladu pravidel o příslušnosti ve věcech vyživovacích povinností v tomtéž smyslu.

41. Nicméně za účelem lepšího pochopení vzájemného vztahu všech ustanovení nařízení č. 1215/2012 považuji za vhodné podrobně uvést prvky užitečné pro výklad čl. 7 bodu 2 tohoto nařízení s přihlédnutím nejen k jeho znění, ale i k jeho systematice a k cílům, které sleduje²⁹.

22 – Viz rozsudek Verein für Konsumenteninformation (bod 22 a citovaná judikatura).

23 – Viz rozsudek Wikingerhof (bod 20 a citovaná judikatura). Nadto je zapotřebí poznamenat, že článek 4 a čl. 7 bod 1 nařízení č. 1215/2012 odpovídají článku 2 a čl. 5 bodu 1 nařízení č. 44/2001.

24 – Viz rozsudek Wikingerhof (bod 37 a citovaná judikatura). Kurzivou zvýraznil autor stanoviska. V tomto ohledu je třeba poukázat na rozdíl ve znění oproti rozsudku Tibor-Trans, na který odkázal předkládající soud. V bodě 34 uvedeného rozsudku jsou uvedeny výrazy „soudy členského státu, v němž se nachází dotčený trh“ a „soudy místa, kde jednání [hospodářského subjektu] porušilo pravidla zdravé hospodářské soutěže“ vycházející z rozsudku ze dne 5. července 2018, flyLAL-Lithuanian Airlines (C-27/17, dále jen „rozsudek flyLAL-Lithuanian Airlines“, EU:C:2018:533, bod 40), který je v něm citován.

25 – Viz zejména stanoviska generálního advokáta N. Jääskinen ve věci Melzer (C-228/11, EU:C:2012:766, bod 34) a generálního advokáta M. Campos Sánchez-Bordony ve věci Verein für Konsumenteninformation (C-343/19, EU:C:2020:253, bod 74), jakož i ve věci Vereniging van Effectenbezitters (C-709/19, EU:C:2020:1056, bod 18).

26 – V tomto smyslu viz rovněž Thode, R., „Art. 7 [Besondere Gerichtsstände]“, Beck'scher Online-Kommentar ZPO, Brüssel Ia-VO, C. H. Beck, Mnichov, 2020, bod 6.

27 – C-204/08, EU:C:2009:439, bod 36.

28 – C-386/05, EU:C:2007:262.

29 – Viz rozsudek Wikingerhof (bod 25 první věta a citovaná judikatura).

42. Zprvce ohledně znění čl. 7 bodu 2 nařízení č. 1215/2012 lze vodítka získat z jeho srovnání se zněním čl. 4 odst. 1 tohoto nařízení. V daném článku se hovoří o „soudech“ členského státu, na jehož území mají žalované osoby bydliště. Tento obecný výraz určuje příslušnost soudů členského státu jako celku³⁰. Určení místně příslušného soudu se pak řídí vnitrostátními pravidly.

43. Naproti tomu v článku 7 nařízení č. 1215/2012 byl s výjimkou bodu 6 unijním normotvůrcem použit výraz „u soudu *místa*“³¹ nebo „u soudu“, jelikož se jedná o volbu poskytnutou žalobci v závislosti na konkrétním místě, odchylně od pravidla obecné příslušnosti³², podle předmětu žaloby. Ve věcech týkajících se deliktů nebo kvazideliktů odpovědnosti tak v čl. 7 bodě 2 tohoto nařízení je stanoveným kritériem „místo, kde došlo nebo může dojít ke škodné události“. Stejně tak na základě čl. 7 bodu 1 písm. a) uvedeného nařízení může být žalovaný žalován „u soudu místa, kde závazek, o nějž se jedná, byl nebo měl být splněn“.

44. Zadruhé je třeba poukázat³³ na odchylující se charakter systému zavedeného nařízením č. 1215/2012, který umožňuje žalobci využít některého z pravidel zvláštní příslušnosti stanovených tímto nařízením, v tom, že je vyhrazen určitým věcem nebo je určen k ochraně slabší strany.

45. Zatřetí je třeba zdůraznit, že formulace těchto pravidel zvláštní příslušnosti je odůvodněno, jak je upřesněno v bodě 16 odůvodnění nařízení č. 1215/2012, cílem normotvůrce umožnit zvolit si soud členského státu podle místa, se kterým má spor obzvláště úzkou vazbu, a ve snaze usnadnit řádný výkon spravedlnosti³⁴. Těmito zásadami se Soudní dvůr soustavně řídil při výkladu pravidel zvláštní příslušnosti s cílem uznat vhodná kolizní kritéria ke sjednocení pravidel o soudní příslušnosti³⁵ a stanovit soud, který je nejlépe schopen rozhodnout.

46. Tuto analýzu potvrzuje zpráva P. Jenarda o Bruselské úmluvě³⁶, jejíž analýza je potvrzena ve zprávě P. Schlossera o Úmluvě o přistoupení Dánského království, Irska a Spojeného království Velké Británie a Severního Irska k Bruselské úmluvě a k Protokolu o jejím výkladu Soudním dvorem³⁷.

47. Za těchto podmínek, a jak již bylo možné vyvodit z odůvodnění předchozích rozsudků Soudního dvora ve smluvních věcech³⁸ i ve věcech vyživovacích povinnostech³⁹, není pochyb o tom, že čl. 7 bod 2 nařízení č. 1215/2012 přímo určuje příslušný soud⁴⁰ s ohledem na cíle sledované tímto nařízením.

30 – Ohledně zvláštní příslušnosti viz rovněž rozsudek ze dne 28. dubna 2009, Apostolides (C-420/07, EU:C:2009:271, body 48 a 50). Soudní dvůr tak rozhodl, že článek 22 nařízení č. 44/2001, rovnocenný s článkem 24 nařízení č. 1215/2012, který obsahuje imperativní a taxativní výčet kritérií pro určení vylučné mezinárodní soudní příslušnosti členských států, pouze určuje členský stát, jehož soudy jsou příslušné *ratione materiae*, aniž by však rozděloval příslušnost uvnitř dotčeného členského státu, a že přísluší každému členskému státu, aby stanovil svou vlastní soudní organizaci. Soudní dvůr upřesnil, že pravidlo *forum rei sitae* stanovené v čl. 22 bodu 1 nařízení č. 44/2001 se týká mezinárodní soudní příslušnosti členských států, a nikoli soudní příslušnosti v rámci těchto členských států.

31 – Kurzivou zvýraznil autor stanoviska.

32 – V tomto ohledu viz Gaudemet-Tallon, H., a Ancel, M.-E., *Compétence et exécution des jugements en Europe, Règlements 44/2001 et 1215/2012, Conventions de Bruxelles (1968) et de Lugano (1998 et 2007)*, 6. vyd., Librairie générale de droit et de jurisprudence, collection « Droit des affaires », Paříž, 2018, bod 180, s. 246 a 247. Pro srovnání viz další ustanovení nařízení č. 1215/2012, která se týkají soudu místa, a sice čl. 11 odst. 1 písm. b) a článek 12 ve věcech pojištění, čl. 18 odst. 1 ve věcech spotřebitelských smluv, jakož i čl. 21 odst. 1 písm. b) ve věcech individuálních pracovních smluv.

33 – Viz rozsudky ze dne 14. února 2019, Milivojević (C-630/17, EU:C:2019:123, bod 81), jakož i Wikingerhof (body 26 a 27).

34 – Pro připomenutí ustálené judikatury Soudního dvora týkající se příslušnosti ve věcech týkajících se deliktů nebo kvazideliktů odpovědnosti viz rozsudky Verein für Konsumenteninformation (bod 38), jakož i Wikingerhof (bod 28 a citovaná judikatura).

35 – Viz rozsudek ze dne 3. května 2007, Color Drack (C-386/05, EU:C:2007:262, bod 30).

36 – Zpráva k Úmluvě ze dne 27. září 1968 o příslušnosti a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Úř. věst. 1979, C 59, s. 1), zejména s. 22.

37 – Úř. věst. 1979, C 59, s. 71, zejména s. 98, bod 81bb).

38 – Ohledně čl. 7 bodu 1 písm. b) druhé odrážky nařízení č. 1215/2012 viz rozsudek ze dne 15. června 2017, Kareda (C-249/16, EU:C:2017:472, bod 46).

39 – Viz rozsudek ze dne 18. prosince 2014, Sanders a Huber (C-400/13 a C-408/13, dále jen „rozsudek Sanders a Huber“, EU:C:2014:2461, bod 30 a citovaná judikatura).

40 – V tomto ohledu viz upřesnění obsažená v rozsudku CDC Hydrogen Peroxide (bod 55).

48. Vzhledem k tomu, že taková odpověď ukládá soudu členského státu, u kterého probíhá řízení na základě čl. 7 bodu 2 nařízení č. 1215/2012, neuplatnit vnitrostátní pravidla místní příslušnosti, musí být podle mého názoru zejména s ohledem na vývoj judikatury Soudního dvora ohledně určení příslušnosti v případě porušení práva hospodářské soutěže tato odpověď užitečně doplněna o upřesnění ohledně místa, kde se údajná škoda projevila⁴¹, jakož i konkrétního určení soudu se zvláštní příslušností.

3. K určení místa, kde se projevila údajná škoda, a příslušného soudu

49. V odůvodnění žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce odkázal předkládající soud na rozsudky CDC Hydrogen Peroxide⁴² a Tibor-Trans, týkající se určení soudu příslušného k rozhodnutí o žalobách na náhradu škod způsobených kartelovými dohodami potrestanými Komisí⁴³, aniž mezi nimi rozlišoval, třebaže Soudní dvůr stanovil dvě odlišná místa, kde se projevila škoda, a skutkové okolnosti věci v původním řízení vyžadují srovnání s druhým rozsudkem.

50. Podle mého názoru má tak Soudní dvůr příležitost poskytnout vnitrostátním soudům veškerá potřebná objasnění k dosahu rozsudku Tibor-Trans, ve světle rozsudků Verein für Konsumenteninformation a Wikingerhof, které Soudní dvůr vydal po podání žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce. Soudní dvůr by měl rovněž upřesnit, zda lze použít několik kritérií pro určení příslušnosti k dosažení cíle, který odůvodňuje jejich existenci, a sice upřednostnění úzkého vztahu ke sporu.

a) Rozsudek Tibor-Trans

51. Ačkoli byl rozsudek Tibor-Trans vydán v téměř totožném kontextu, jako je kontext sporu v původním řízení, je třeba jej v několika ohledech analyzovat podrobněji.

52. Zprvce stejně jako ve věci v původním řízení byla ve věci, ve které byl vydán rozsudek Tibor-Trans, předkládajícímu soudu předložena žaloba na náhradu škod, které spočívaly v dodatečných nákladech placených z důvodu uměle zvýšených cen uplatňovaných u nákladních vozidel, způsobených stejnými protisoutěžními praktikami.

53. Zatímco ve věci, ve které byl vydán rozsudek Tibor-Trans, se žalující společnost rozhodla podat svou žalobu pouze proti jednomu z účastníků dotčené kartelové dohody, od něhož přímo neodebírala zboží⁴⁴, v projednávané věci společnost RH zažalovala z dalších společností odpovědných za dotčenou kartelovou dohodu několik společností se sídlem mimo Španělsko, od kterých nebyla jimi vyrobená nákladní vozidla přímo pořízena. Mimoto společnost RH zažalovala španělskou dceřinou společnost těchto společností⁴⁵, pod níž patří španělský autorizovaný prodejce vozidel, od kterého společnost RH odebírala zboží, jak lze vyvodit z písemností ve spise⁴⁶.

41 – Soudní dvůr ve své judikatuře týkající se pojmu „místo, kde došlo ke škodné události“ rozhodl, že se tento pojem vztahuje k místu, kde se škoda projevila, a zároveň k místu, kde došlo k události, která je příčinou této škody, takže žalovaný může být na základě volby žalobce žalován u soudu jednoho či druhého místa (viz rozsudek Verein für Konsumenteninformation, bod 23 a citovaná judikatura), což předpokládá, že se neshodují (viz zejména rozsudek ze dne 30. listopadu 1976, Bier, 21/76, EU:C:1976:166, body 24 a 25).

42 – Pro podrobný popis uvedené věci viz body 100 a 101 tohoto stanoviska.

43 – Viz bod 22 tohoto stanoviska.

44 – Viz rozsudek Tibor-Trans (bod 36).

45 – Zdůrazňují, že pochybnosti předkládajícího soudu se netýkají volby zažalovat španělskou dceřinou společnost. V tomto ohledu upřesňují stejně jako španělská vláda, že Soudní dvůr v blízké době rozhodne [věc Sumal (C-882/19)] o otázce, zda v rámci soukromých žalob na náhradu škody vzniklé poškozenému protisoutěžní praktikou konstatovanou Komisí, v daném případě rozhodnutím o kartelu nákladních vozidel, je tento poškozený oprávněn domáhat se náhrady této škody nikoli na mateřské společnosti uvedené konkrétně v rozhodnutí Komise, ale na dceřiných společnostech, které jsou součástí téže skupiny společností, na základě teorie hospodářské jednoty v soutěžním právu [viz stanovisko generálního advokáta G. Pitruzzelly ve věciv Sumal (C-882/19, EU:C:2021:293)].

46 – Ze spisu, který má Soudní dvůr k dispozici, nevyplývá, že by tak jako ve věci, v níž byl vydán rozsudek Tibor-Trans (viz bod 30), španělští autorizovaní prodejci přenesli zvýšení cen na konečné uživatele. Neexistence řízení vedeného přímými kupujícími nebo proti nim svědčí ve prospěch jednotnosti praktik.

54. Zadruhé ve věci, v níž byl vydán rozsudek Tibor-Trans, měl předkládající soud pochybnosti o použití *per analogiam* rozsudku CDC Hydrogen Peroxide, ve kterém Soudní dvůr určil jako příslušný soud místa sídla žalobkyně z důvodu neexistence přímého smluvního vztahu mezi stranami a povinnosti nepoužít pravidlo příslušnosti zvýhodňující *forum actoris*⁴⁷.

55. Soudní dvůr rozhodl, že „čl. 7 bod 2 nařízení č. 1215/2012 musí být vykládán v tom smyslu, že v rámci žaloby na náhradu škody způsobené porušením článku 101 SFEU spočívajícím zejména v koluzních ujednáních o stanovení cen a navyšování hrubých cen nákladních vozidel se za „místo, kde došlo ke škodné události“ považuje v takové situaci, jako je situace dotčená ve věci v původním řízení, místo, kde se nachází trh narušený tímto protiprávním jednáním, tedy místo, kde došlo ke pokřivení tržních cen a na kterém poškozenému vznikla podle jeho tvrzení tato škoda, přestože žaloba směřuje proti účastníkovi dotčené kartelové dohody, s nímž tento poškozený nezaložil smluvní vztahy“⁴⁸.

56. *Ohledně určení škody* Soudní dvůr uvedl, že „škoda tvrzená ve věci v původním řízení vyplývá z podstatné části z dodatečných nákladů nesených z důvodu uměle navýšených cen, a zdá se být proto bezprostředním důsledkem porušení článku 101 SFEU, takže představuje přímou škodu, která umožňuje v zásadě založit příslušnost soudů členského státu, na jehož území se škoda projevila“⁴⁹.

57. *Ohledně místa přímého vzniku škody* Soudní dvůr rozhodl, že „jestliže se přitom trh narušený protisoutěžním jednáním nachází v členském státě, na jehož území údajně nastala tvrzená škoda, je třeba mít za to, že se místo, kde se škoda projevila, pro účely použití čl. 7 bodu 2 nařízení č. 1215/2012 nachází v tomto členském státě“⁵⁰.

58. Na podporu tohoto rozhodnutí Soudní dvůr citoval bod 40 rozsudku flyLAL-Lithuanian Airlines. V důsledku toho bych uvedl zaprvé, že ve věci kartelové dohody o cenách stejné povahy a sankcionované za stejných podmínek, jako je věc, která byla základem pro žalobu na náhradu škody ve věci CDC Hydrogen Peroxide⁵¹, Soudní dvůr rozšířil řešení, které přijal ve věci, ve které vnitrostátní rada pro hospodářskou soutěž zjistila zneužití dominantního postavení a byla tvrzena protisoutěžní dohoda⁵². A zadruhé toto řešení vychází ze shody dvou prvků, a sice místa narušeného trhu a místa, kde údajně nastala tvrzená škoda⁵³.

59. Obecněji, mnohé další odkazy na rozsudek flyLAL-Lithuanian Airlines v rozsudku Tibor-Trans odrážejí vývoj judikatury Soudního dvora směrem k harmonizaci kolizních kritérií na místo, kde přímo vznikla škoda, bez ohledu na to, zda se jedná o dodatečné náklady nesené při nákupech⁵⁴, nebo o ztrátu prodeje⁵⁵, a aniž je rozlišováno, zda byla protisoutěžní jednání předmětem jejich konstatování předchozím rozhodnutím určitého orgánu, či nikoli⁵⁶.

47 – Viz rozsudek Tibor-Trans (bod 19).

48 – Rozsudek Tibor-Trans (bod 37).

49 – Rozsudek Tibor-Trans (bod 31).

50 – Rozsudek Tibor-Trans (bod 33).

51 – Viz rozsudek CDC Hydrogen Peroxide (bod 10).

52 – Viz rozsudek flyLAL-Lithuanian Airlines (body 20 a 34).

53 – Ohledně dopadu neexistence shody viz bod 95 tohoto stanoviska.

54 – Viz rozsudky CDC Hydrogen Peroxide (bod 52) a Tibor-Trans (bod 26).

55 – Viz rozsudek flyLAL-Lithuanian Airlines (bod 36).

56 – Ohledně práva každé osoby, která se cítí být poškozena v důsledku porušení pravidel práva hospodářské soutěže, domáhat se náhrady vzniklé škody, která je nezávislá na předchozím konstatování takového porušení orgánem pro hospodářskou soutěž, viz bod 67 a poznámka pod čarou 68 tohoto stanoviska. Viz rovněž body 3, 12 a 13 odůvodnění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/104/EU ze dne 26. listopadu 2014 o určitých pravidlech upravujících žaloby o [na] náhradu škody podle vnitrostátního práva v případech porušení právních předpisů členských států a Evropské unie o hospodářské soutěži (Úř. věst. 2014, L 349, s. 1).

60. Tento proud judikatury ve prospěch odkazu na trh narušený protisoutěžními praktikami, ve vztahu k nimž je u soudu požadována náhrada, byl v nedávné době potvrzen v rozsudku Wikingerhof, v němž Soudní dvůr rozhodl tak, že do věcí týkajících se deliktů nebo kvazideliktů odpovědnosti ve smyslu čl. 7 bod 2 nařízení č. 1215/2012 spadá žaloba na zdržení se určitého jednání, k němuž došlo v rámci smluvního vztahu mezi žalobcem a žalovaným, která je založena na tvrzení, že žalovaný zneužil dominantního postavení v rozporu s právem hospodářské soutěže⁵⁷.

61. Soudní dvůr rozhodl, že za okolností věci dotčené v původním řízení „soud příslušný na základě čl. 7 bodu 2 nařízení č. 1215/2012, a sice [...] soud místa trhu narušeného tvrzeným protisoutěžním jednáním, je [...] nejlépe schopen rozhodnout o hlavní otázce opodstatněnosti tohoto tvrzení, a to zejména pokud jde o shromažďování a hodnocení v tomto ohledu relevantních důkazů“⁵⁸.

62. Podotýkám, že Soudní dvůr v rozsudku Wikingerhof přikládal zvláštní význam tomuto upřesnění ohledně umístění škodné události, ke které došlo nebo může dojít, když byl dotázán na použitelnost čl. 7 bodu 2 nařízení č. 1215/2012 v závislosti na kvalifikaci nároků žalobce⁵⁹, a nikoli ohledně určení některého z kritérií příslušnosti vycházejících z tohoto článku⁶⁰.

63. Dále se domnívám, že k odůvodnění *per analogiam* rozhodnutí Soudního dvora o soudní příslušnosti musí být podle mého názoru vodítka získána z odkazů na rozsudky Tibor-Trans a Verein für Konsumenteninformation uvedených v bodě 37 rozsudku Wikingerhof.

b) Odůvodnění volby místa narušeného trhu pro účely umístění škody

64. V bodě 34 rozsudku Tibor-Trans, na který rozsudek Wikingerhof odkazuje⁶¹, který musí být vykládán ve spojení s body 33 a 35 prvně uvedeného rozsudku, Soudní dvůr rozhodl, že volba *místa, v němž se nachází narušený trh*, na kterém podle poškozeného mu vznikla škoda, vyplývá z nutnosti *hledat soud, která má nejlepší postavení* k tomu, aby posoudil žaloby na náhradu škody v souvislosti s jednáním omezujícím hospodářskou soutěž, aby byla *zajištěna předvídatelnost takového pravidla* pro dotčený hospodářský subjekt a aby byly *splněny požadavky souladu s právem rozhodným* pro takové žaloby na náhradu škody⁶².

65. V bodě 38 rozsudku Verein für Konsumenteninformation, na který rozsudek Wikingerhof odkazuje rovněž⁶³, Soudní dvůr odůvodnil výklad, který jej vedl ke stanovení *místa, kde bylo dotčené vozidlo zakoupeno, jako místa, kde došlo ke škodné události*⁶⁴, jako výklad, který je „rovněž v souladu s cíli blízkosti a řádného výkonu spravedlnosti, které jsou uvedeny v bodě 16 odůvodnění nařízení č. 1215/2012, jelikož *za účelem určení výše vzniklé škody může být nutné, aby vnitrostátní soud posoudil tržní podmínky v členském státě, na jehož území bylo uvedené vozidlo zakoupeno*. Soudy posledně zmíněného členského státu mají přitom *nejsnadnější přístup k důkazním prostředkům nezbytným k provedení těchto posouzení*“⁶⁵.

57 – Viz rozsudek Wikingerhof (body 36 a 38).

58 – Rozsudek Wikingerhof (bod 37). Kurzivou zvýraznil autor stanoviska.

59 – Viz rozsudek Wikingerhof (body 33 až 35).

60 – V tomto ohledu viz stanovisko generálního advokáta H. Saugmandsgaarda Øe ve věci Wikingerhof (C-59/19, EU:C:2020:688, poznámka pod čarou 20).

61 – Bod 34 rozsudku Tibor-Trans přebírá zčásti bod 40 rozsudku flyLAL-Lithuanian Airlines.

62 – V bodě 35 rozsudku Tibor-Trans jsou uvedeny bod 7 odůvodnění a čl. 6 odst. 3 písm. a) nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 864/2007 ze dne 11. července 2007 o právu rozhodném pro mimosmluvní závazkové vztahy (Řím II) (Úř. věst. 2007, L 199, s. 40). Tento článek, použitelný od 11. ledna 2009, stanoví, že rozhodným právem v případě žalob na náhradu škody v souvislosti s jednáním, které omezuje hospodářskou soutěž, je právo země, jejíž trh je nebo může být narušen.

63 – V tomto bodě je odkázáno na bod 34 rozsudku Tibor-Trans.

64 – Viz rozsudek Verein für Konsumenteninformation (bod 35).

65 – Kurzivou zvýraznil autor stanoviska.

66. V těchto třech rozsudcích vývoj odůvodnění kolizního kritéria použitého Soudním dvorem podle mého názoru odkrývá konkrétní zohlednění zvláštního rozměru soudních sporů ve věcech hospodářské soutěže. V případě protiprávních jednání ovlivňujících hospodářský trh totiž usnadněný přístup k důkazním prostředkům nezbytným k posouzení podmínek na tomto trhu a důsledků takových jednání přispívá k užitečné organizaci řízení⁶⁶. Jedná se tedy o určující prvek při výběru soudu, který má nejlepší postavení k zajištění souladu s pravidly zdravé hospodářské soutěže, která vyžaduje sankci za jakékoli své porušení a záruku účinnosti práva na ochranu poškozeného.

67. Judikaturu Soudního dvora, připomenutou na základě takových pragmatických důkazních úvah, je tak třeba umístit do kontextu, jehož význam byl zdůrazněn i v nedávné době⁶⁷. Konstrukce vytvořená judikaturou Soudního dvora totiž nadále přispívá k provádění práva hospodářské soutěže, a zejména soukromé fáze uplatňování článku 101 SFEU⁶⁸, jelikož podporuje rozvoj a konsolidaci žalob na náhradu škody podávaných u vnitrostátních soudů⁶⁹. V tomto ohledu je třeba zdůraznit, že Soudní dvůr pověřil tyto soudy ochranou tohoto práva, která posiluje funkčnost unijních pravidel hospodářské soutěže⁷⁰. Navíc Soudní dvůr upřesnil, že žaloby na náhradu škody za porušení unijních pravidel práva hospodářské soutěže, podané u vnitrostátních soudů, tvoří nedílnou součást systému prosazování těchto pravidel, jehož cílem je potlačovat protisoutěžní jednání podniků a odrazovat je od účasti na takových jednáních⁷¹.

68. Konečně vzájemně se doplňující činnost orgánů hospodářské soutěže členských států a vnitrostátních soudů byla zakotvena nařízením Rady (ES) č. 1/2003 ze dne 16. prosince 2002 o provádění pravidel hospodářské soutěže stanovených v článcích 81 a 82 Smlouvy⁷². Navíc, za účelem úpravy žalob na náhradu škody pro porušení právních předpisů členských států a Unie v oblasti hospodářské soutěže ve vnitrostátním právu stanovila směrnice 2014/104 nová procesní a hmotněprávní pravidla, která měla být do 27. prosince 2016 provedena ve všech členských státech⁷³.

69. Cílem těchto norem je sice umožnit, aby poškozené podniky byly plně odškodněny, mimo jiné stanovením pravidel dokazování určených k překonání významných obtíží, které podmínky pro uplatňování odpovědnosti v soudních sporech o náhradu škody v oblasti práva hospodářské soutěže přinášejí, nestanoví nicméně žádná zvláštní ustanovení o soudní příslušnosti.

66 – Viz rozsudky CDC Hydrogen Peroxide (bod 53) a flyLAL-Lithuanian Airlines (bod 27, jakož i judikatura citovaná ohledně deliktní odpovědnosti).

67 – Viz zpráva Komise o uplatňování směrnice 2014/104 [SWD(2020) 338 final], dostupná na následující internetové adrese: https://ec.europa.eu/competition/antitrust/actionsdamages/report_on_damages_directive_implementation_en.pdf, jakož i prezentace této zprávy Ronzanem, A., „Dommages: La Commission européenne publie un rapport transitoire sur l'évaluation de la directive ‚dommages‘ et de sa transposition par les États membres (directive 2014/104/EU)“, *Concurrences*, Institut de droit de la concurrence, Paříž, 2021, č. 1, a tisková zpráva Komise: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/fr/ip_20_2413.

68 – Soudní dvůr rozhodl, že plná účinnost článku 101 SFEU a obzvláště užitečný účinek zákazu stanoveného v jeho odstavci 1 by byly ohroženy, kdyby se nemohl každý domáhat náhrady škody, jež mu měla být způsobena smlouvou nebo jednáním, které mohou omezovat nebo narušovat hospodářskou soutěž [rozsudek ze dne 20. září 2001, Courage a Crehan (C-453/99, EU:C:2001:465, bod 26)], je-li dána příčinná souvislost mezi uvedenou škodou a kartelovou dohodou nebo praktikou zakázanou článkem 101 SFEU [rozsudek ze dne 14. března 2019, Skanska Industrial Solutions a další (C-724/17, EU:C:2019:204, body 25 a 26, jakož i citovaná judikatura)].

69 – Viz zpráva Komise citovaná v poznámce pod čarou 67 tohoto stanoviska, ve které Komise konstatuje, že po přijetí směrnice 2014/104 se počet soukromých žalob na náhradu škody před vnitrostátními soudy v důsledku porušení pravidel hospodářské soutěže zvýšil z přibližně 50 případů na začátku roku 2014 na 239 v roce 2019. Viz rovněž Wurmnest, W., „Forum Shopping bei Kartellschadensersatzklagen und die Kartellschadensersatzrichtlinie“, *Neue Zeitschrift für Kartellrecht*, C. H. Beck, Mnichov, 2017, č. 2, III 2 c) a poznámka pod čarou 64.

70 – Viz rozsudky ze dne 30. ledna 1974, BRT a Société belge des auteurs, compositeurs et éditeurs (127/73, EU:C:1974:6, body 15 a 16), jakož i ze dne 20. září 2001, Courage a Crehan (C-453/99, EU:C:2001:465, bod 25).

71 – Viz rozsudek ze dne 14. března 2019, Skanska Industrial Solutions a další (C-724/17, EU:C:2019:204, bod 45), a, *per analogiam*, rozsudek ze dne 21. ledna 2021, Whiteland Import Export (C-308/19, EU:C:2021:47, bod 56).

72 – Úř. věst. 2003, L 1, s. 1; Zvl. vyd. 08/02, s. 205. Viz bod 7 odůvodnění a článek 6 tohoto nařízení. Ohledně modernizace pravidel a řízení podle článků 101 a 102 SFEU, provedené nařízením č. 1/2003, viz rovněž stanovisko generálního advokáta G. Pitruzzelly ve věci Whiteland Import Export (C-308/19, EU:C:2020:639, bod 50).

73 – Viz zpráva Komise citovaná v poznámce pod čarou 67 tohoto stanoviska. Tato zpráva uvádí, že provedení směrnice 2014/104 bylo v 21 členských státech zpožděno a že počet případů uplatňování směrnice ze strany vnitrostátních soudů dosud není dostatečně významný. Komise zdůrazňuje, že mezi zahájením protisoutěžní praxe a soudním rozhodnutím o náhradě škody uplyne v průměru třináct let. Viz rovněž bod 108 tohoto stanoviska.

70. I když je tedy v zásadě určení, provedené Soudním dvorem v rozsudku Tibor-Trans, místa, kde došlo ke škodné události, jako místa trhu narušeného protiprávním jednáním, a sice místa, kde došlo k pokřivení tržních cen a na kterém poškozenému vznikla podle jeho tvrzení tato škoda⁷⁴, přizpůsobeno kontextu, který jsem právě připomněl při určování, který soud je mezinárodně příslušný⁷⁵, domnívám se, že toto místo není dostatečně přesné pro určení místně příslušného soudu v rámci dotčeného členského státu⁷⁶. S ohledem na jiné rozsudky Soudního dvora to přitom podle mého názoru představuje zdroj právní nejistoty při volbě možné příslušnosti stanovené v čl. 7 bodě 2 nařízení č. 1215/2012, kterou má žalobce k dispozici⁷⁷.

71. Považuji tedy za vhodné, aby byla odpověď Soudního dvora na otázky předkládajícího soudu, která by měla z důvodu okolností věci v původním řízení navazovat na rozsudek Tibor-Trans, v tomto bodě doplněna, tak aby vnitrostátní soudy měly k dispozici odpověď přesahující striktní rámec věci, která odůvodnila tuto žádost o rozhodnutí o předběžné otázce. Rovněž je třeba vzít v úvahu počet řízení, která mohou být zahájena z důvodu velikosti dotčené kartelové dohody.

c) Přesné místo vzniku tvrzené škody v rámci dotčeného trhu pro účely určení příslušného soudu

72. V rozsudku flyLAL-Lithuanian Airlines, který představuje základ rozsudku Tibor-Trans, Soudní dvůr rozhodl, že „v rámci žaloby na náhradu škody způsobené protisoutěžním jednáním je „místem, kde došlo ke škodné události“, v takové situaci, jako je situace dotčená v původním řízení, zejména místo, kde došlo ke vzniku ušlého zisku, který spočívá ve ztrátě tržeb, tedy místo trhu dotčeného uvedeným jednáním, na němž poškozený dle svého tvrzení utrpěl ztráty“⁷⁸.

73. Z tohoto výkladu lze snadno vyvodit přesné umístění údajné škody. Spor totiž vznikl z protisoutěžních jednání hospodářského subjektu na trhu, na němž poškozený těmito jednáními, letecká společnost, rozvíjel většinu svých činností, a to lety do a z Vilniusu (Litva), hlavního města členského státu, ve kterém měla tato společnost sídlo. Soudní dvůr konstatoval, že se jednalo o „podstatně ovlivněný trh“⁷⁹.

74. Mimoto v bodě 40 rozsudku flyLAL-Lithuanian Airlines Soudní dvůr uvedl, že toto řešení je založené na sladění dvou prvků, kterými jsou trh dotčený praktikami, které narušily hospodářskou soutěž, a místo vzniku údajné škody způsobené těmito praktikami. V tomto smyslu je zaručeno omezení příslušnosti na škodu vzniklou na území jediného členského státu, jakož i existence souvislosti mezi porušením obecného zájmu a porušením zájmů podniku nebo obecněji soukromých zájmů.

74 – Viz body 33 a 37 tohoto rozsudku.

75 – Viz bod 39 tohoto stanoviska.

76 – Toto konstatování sdílí i Komise ve své odpovědi na písemné otázky Soudního dvora. K obtížím při určení místa dotčeného porušení viz obecněji Ancel, M.-E., „Un an de droit international privé du commerce électronique“, *Communication Commerce électronique*, LexisNexis, Paříž, 2021, č. 1, bod 4.

77 – V tomto ohledu viz Heuzé, V., Mayer, P., a Remy, B., *Droit international privé*, 12. vyd., Librairie générale de droit et de jurisprudence, Paříž, 2019, bod 296, s. 203 a 204. Z hlediska kazuistiky judikatury Soudního dvora viz rovněž Thode, R., *op. cit.*, body 93 a 95a.

78 – Rozsudek flyLAL-Lithuanian Airlines (bod 43).

79 – Viz rozsudek flyLAL-Lithuanian Airlines (body 38 a 39).

75. Nicméně jelikož dotčeným trhem je trh, na němž poškozený vykonával většinu svých činností prodeje letů, a poškozenému vznikl ušlý zisk⁸⁰, tato podmínka sladění byla nutně splněna⁸¹. To muselo z důvodu povahy údajné škody vést konkrétně k určení soudu místa, kde měl sídlo podnik poškozený protisoutěžními praktikami⁸², jako místně příslušného soudu.

76. V rozsudku *Tibor-Trans* byly použity podobné úvahy jako v rozsudku *flyLAL-Lithuanian Airlines*. Existence souvislosti mezi trhem dotčeným protiprávním jednáním a trhem, na kterém poškozenému podle jeho tvrzení vznikly dodatečné náklady, mohla být konstatována Soudním dvorem proto, že stejně jako ve věci v původním řízení je trhem dotčeným kartelovou dohodou o cenách nákladních vozidel trh členského státu, na němž podnik poškozený touto kartelovou dohodou nakoupil nákladní vozidla prostřednictvím autorizovaného prodejce se sídlem v tomtéž státě, ve kterém poškozený rovněž vykonává svou přepravní činnost⁸³.

77. V rozsudku *Tibor-Trans* tak Soudní dvůr stanovil jako místo, kde se škoda projevila, „místo, kde došlo k pokřivení tržních cen a na kterém poškozenému vznikla podle jeho tvrzení [...] škoda⁸⁴, a nikoli místo, kde byly zaplacené dodatečné náklady⁸⁵, které by mohlo být vyvozeno z přímého použití bodu 43 rozsudku *flyLAL-Lithuanian Airlines*⁸⁶, aniž však upřesnil, že se jedná o místo, kde se škoda projevila⁸⁷.

78. Přitom je třeba konstatovat, že místně příslušný soud v takto určeném členském státě není jasně identifikovatelný, na rozdíl od řešení, o němž Soudní dvůr rozhodl v rozsudku *CDC Hydrogen Peroxide* v podobném případě protiprávního jednání sankcionovaného Komisí, a sice přijmout jako kolizní kritérium místo sídla poškozené osoby.

79. Kromě toho pro to, aby bylo možné jít nad rámec skutkového rámce, v němž je Soudní dvůr dotazován, je třeba vzít v úvahu různé okolnosti, za nichž může v případě kartelové dohody o cenách vzniknout škoda, což je významný rozdíl oproti případům narušení rozvoje hospodářské činnosti. Konkrétně v odvětví prodeje vozidel a přepravy se totiž místo trhu narušeného protisoutěžními praktikami, které vedou k dodatečným nákladům, nutně nekryje s místem nákupu dotčeného zboží nebo s místem výkonu činností konečného kupujícího, na rozdíl od situace přímého kupujícího.

80. Z těchto důvodů a s ohledem na zásadu, podle které musí být pojem „místo, kde došlo ke škodné skutečnosti“ vykládán restriktivně⁸⁸, musí být stanovena kritéria pro určení soudu, u kterého může žalobce podat žalobu.

80 – Viz rozsudek *flyLAL-Lithuanian Airlines* (bod 39).

81 – Pokud jde o časovou souvislost škody vzniklé na trhu, protože trhu byla způsobena škoda, viz analýza Farnoux, E., *Les considérations substantielles dans le règlement de la compétence internationale des juridictions: réflexions autour de la matière délictuelle*, Díl I, doktorandská práce obhájovaná dne 20. října 2017, bod 303. V tomto ohledu podle mého názoru správně poukazuje na to, že „[b]ylo by možné dokonce návrh obrátit: jelikož je trh tvořen vztahy hospodářských subjektů, je trh ovlivněn, když jsou ovlivněny tyto vztahy (některým hráčům na něm vznikne škoda). V konečném výsledku lze na účinek na trh nahlížet jako na škodu způsobenou (nespecifikovaným) poškozeným při vědomí toho, že (určitý) poškozený, který se domáhá náhrady, je nutně jedním z (nespecifikovaných) poškozených“.

82 – V tomto smyslu viz rovněž, ohledně dosahu rozsudku *Wikinghof*, zejména vývod Ronzana, A., že „hotel využívající platformu *Booking.com* může v zásadě podat žalobu proti této platformě u soudu členského státu, ve kterém má tento hotel sídlo, proto, aby se domáhal ukončení případného zneužívání dominantního postavení, a to i když je napadené jednání prováděno v rámci smluvního vztahu“ [„Compétence: la Cour de justice de l'Union européenne dit pour droit qu'une action en responsabilité fondée sur l'obligation légale de s'abstenir de tout abus de position dominante relève de la matière délictuelle au sens du règlement Bruxelles I bis (*Wikinghof/Booking*)“, *Concurrences*, Institut de droit de la concurrence, Paříž, 2021, č. 1].

83 – Viz rozsudek *Tibor-Trans* (body 12, 30 a 33).

84 – Rozsudek *Tibor-Trans* (bod 37).

85 – V tomto ohledu viz stejná poznámka ve stanovisku generálního advokáta M. Campos Sánchez-Bordony ve věci *Verein für Konsumenteninformation* (C-343/19, EU:C:2020:253, bod 52). Pro srovnání s rozsudkem *Tibor-Trans* (body 31 a 33), z něhož vyplývá, že místo, kde se projevila škoda, se nachází v členském státě, v němž se nachází trh narušený dotčeným protiprávním jednáním, na jehož území vznikla škoda vyplývající ze zaplacených dodatečných nákladů.

86 – Viz bod 72 tohoto stanoviska.

87 – Pro srovnání rovněž s bodem 55 rozsudku *CDC Hydrogen Peroxide* a bodem 40 rozsudku *Verein für Konsumenteninformation*.

88 – Viz rozsudky *flyLAL-Lithuanian Airlines* (bod 26) a *Verein für Konsumenteninformation* (bod 26).

81. Za tímto účelem stejně jako společnosti skupiny Volvo, španělská vláda a Komise navrhuji, aby Soudní dvůr provedl porovnání s rozsudkem Verein für Konsumenteninformation z důvodů, že uvedený rozsudek byl vydán ve věci, která má několik společných bodů s věcí v původním řízení, jakož i s věcí, ve které byl vydán rozsudek Tibor-Trans, a že na tento rozsudek navazuje⁸⁹. Předmětem dotčené žaloby byla totiž náhrada škody způsobené pořízením vozidel od třetí osoby za cenu vyšší, než byla jejich skutečná hodnota⁹⁰, z důvodu protiprávního jednání jejich výrobců⁹¹.

82. Soudní dvůr rozhodl, že újma, která vznikla konečnému nabyvateli, která není nepřímá ani čistě majetková, se projevuje při pořízení takového vozidla od třetí osoby⁹². Toto kritérium představuje jediné relevantní kolizní kritérium z důvodu existence souvislosti s hmotným majetkem, která odůvodňuje odhlédnutí od dalších zvláštních okolností jako ve věcech, ve kterých finanční investice vedly k poklesu hodnoty finančních aktiv dotčených osob⁹³.

83. Zprvce se tak nyní jasně zdá, že v případě majetkové újmy, která vyplývá ze ztráty hodnoty majetku⁹⁴, a která tedy není čistě majetkovou škodou, je místem, kde došlo ke škodné události, místo pořízení tohoto majetku⁹⁵.

84. Mimoto skutečností, z níž vyplývá majetková škoda, je, že protihodnotou *platby za pořízení dotčeného majetku* je při odhalení protiprávního jednání výrobce tohoto majetku majetek, který má nižší hodnotu⁹⁶.

85. Zadržte okolnosti věci v původním řízení odůvodňují zabývat se významem výrazu „pořízení“, jelikož společnost RH uzavřela leasingové smlouvy, v rámci nichž se stala vlastníkem nákladních vozidel.

86. Skutečnost, že se žaloba na náhradu škody zakládá na právu hospodářské soutěže, podle mého názoru odůvodňuje ekonomický přístup⁹⁷ k pojmu „pořízení“, protože vede k zaúčtování majetku, který je předmětem leasingové smlouvy, do rozvahy jako aktiva.

87. V tomto smyslu souhlasím se stanoviskem vyjádřeným generálním advokátem M. Campos Sánchez-Bordonou, podle něhož „[s]právným východiskem je [...] akt, na základě něhož majetek přešel do majetku dotčeného a vyvolal ztrátu. Místem vzniku škody je místo, kde byl takový úkon učiněn“⁹⁸.

89 – Viz body 38 a 39 rozsudku Verein für Konsumenteninformation, v němž odkazy na body 34 a 35 rozsudku Tibor-Trans přispívají k upřesnění jejich smyslu.

90 – Viz rozsudek Verein für Konsumenteninformation (bod 30).

91 – Viz rozsudek Verein für Konsumenteninformation (body 29, 34 a 37).

92 – Viz rozsudek Verein für Konsumenteninformation (body 35, 37 až 39).

93 – Viz rozsudek Verein für Konsumenteninformation (bod 33).

94 – Tento výraz chápaný v širokém smyslu slova pokrývá případy umělé vysokých cen.

95 – Viz rozsudek Verein für Konsumenteninformation (bod 35). Proto musí být odmítnuta taková kritéria uvedená v žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce ve věci, v níž byl vydán rozsudek Verein für Konsumenteninformation (body 10 a 12), jako je místo uzavření smlouvy nebo předání vozidla. Z hlediska analýzy těchto kritérií, viz stanovisko generálního advokáta M. Campos Sánchez-Bordony ve věci Verein für Konsumenteninformation (C-343/19, EU:C:2020:253, poznámka pod čarou 31, týkající se místa uzavření závazkového vztahu, jakož i, ohledně místa předání, body 78 a 79). K tomuto poslednímu bodu viz také rozsudek ze dne 27. října 1998, Réunion européenne a další (C-51/97, EU:C:1998:509, body 33 a 34). V tomto rozsudku Soudní dvůr odmítl místo konečného dodání. Pokud jde o místo plnění smlouvy, viz stanovisko generálního advokáta N. Jääskinena ve věci CDC Hydrogen Peroxide (C-352/13, EU:C:2014:2443, bod 50).

96 – Viz rozsudek Verein für Konsumenteninformation (bod 34).

97 – V tomto ohledu, pokud jde o zvláštní příslušnost ve smluvních věcech určení místa hlavního dodání v závislosti na hospodářských kritériích, viz rozsudek ze dne 3. května 2007, Color Drack (C-386/05, EU:C:2007:262, body 40 a 45). Viz rovněž stanovisko generálního advokáta M. Campos Sánchez-Bordony ve věci Verein für Konsumenteninformation (C-343/19, EU:C:2020:253, bod 36), podle kterého „nabytí předmětu přináší do majetku, jehož součástí se stává, hodnotu, která je přinejmenším ekvivalentní hodnotě, která je z majetku vyňata (a v případě, že jde o nákup – prodej, je reprezentována cenou, která se za předmět platí)“.

98 – Stanovisko generálního advokáta Campos M. Sánchez-Bordony ve věci Verein für Konsumenteninformation (C-343/19, EU:C:2020:253, bod 74). Pokud jde o výraz „úkon“, viz čl. 101 odst. 1 písm. a) SFEU.

88. Místo úkonu lze tak chápat široce jako místo, kde bylo dosaženo dohody o majetku a o ceně⁹⁹, a nikoli jako místo zaplacení ceny¹⁰⁰ nebo předání majetku, ke kterým může dojít jinde a později než k této dohodě¹⁰¹.

89. Požadavek předvídatelnosti¹⁰² ve vztahu k žalovanému považují za dodrženy, protože z jeho pohledu je použito místo prodeje majetku a jelikož se zde jedná o autorizovaného prodejce vozidel nebo i jakéhokoli jiného zprostředkovatele odpovědného za prodej vozidel, bez ohledu na jakýkoli převod vlastnictví v právním smyslu.

90. U požadavku na řádný výkon spravedlnosti je tomu stejně tak, a to z důvodu hlavního zájmu, který může představovat skutečnost, že soud je příslušný rovněž k posouzení možných návrhů zprostředkovatele, který je odpovědný za provedení úkonu, na stejném základě, nebo otázky případného přenesení dodatečných nákladů zprostředkovatelem na následného kupujícího, což představuje častý důvod obhajoby¹⁰³.

91. Domnívám se, že cíle nařízení č. 1215/2012, jak je Soudní dvůr upřesnil v rozsudcích z nedávné doby týkajících se požadavků ohledně dokazování v dotčených sporech, které musí být splněny za co nejlepších podmínek¹⁰⁴, jsou rovněž splněny určením místa, kde došlo ke škodné události, jako místa úkonu, a to bez jakýchkoli jiných zvláštních okolností v případě neexistence převodu vlastnictví.

92. Na rozdíl od sporů, v nichž údajná čistě majetková újma odůvodňuje skutečnost, že několik konkrétních prvků nahrazuje neexistenci souvislosti s hmotným majetkem, je totiž spojení s místem úkonu v zásadě dostatečné k určení soudu, který má objektivně nejlepší postavení k analýze prvků zakládajících odpovědnost žalovaného¹⁰⁵.

93. Určení příslušného soudu jako soudu místa pořízení nákladních vozidel, u kterých byly uměle navýšeny ceny, proto splňuje důkazní potřeby sporu, jelikož poškozený tvrdí, že mu vznikla škoda spojená s dodatečnými náklady na nákladní vozidla na jednom místě na dotčeném trhu, kterým je místo jeho činnosti, a to ze stejných důvodů, jako jsou důvody uvedené v rozsudku Verein für Konsumenteninformation¹⁰⁶. Tak tomu je v projednávané věci v případě společnosti RH.

94. Proto na závěr této první části mé analýzy týkající se určení příslušného soudu na trhu narušeném protisoutěžními praktikami navrhuji Soudnímu dvoru, aby rozhodl, že soudem příslušným pro projednání žaloby na náhradu škody způsobené dodatečnými náklady zaplacenými osobou poškozenou kartelovou dohodou o cenách je v *zásadě* soud místa pořízení dotčeného majetku.

99 – Rovněž lze použít výraz „místo, kde závazek vznikl“ nebo výraz „místo stanovení kupní ceny“, které vyplývají z rozsudku ze dne 16. června 2016, Universal Music International Holding (C-12/15, EU:C:2016:449, body 30 a 31).

100 – V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 16. června 2016, Universal Music International Holding (C-12/15, EU:C:2016:449, body 32 a 39). Viz rovněž rozsudek ze dne 9. července 2009, Rehder (C-204/08, EU:C:2009:439, bod 39).

101 – K porovnání s rozsudkem ze dne 16. června 2016, Universal Music International Holding (C-12/15, EU:C:2016:449, bod 38).

102 – K dodržování tohoto požadavku, který musí být zrelativizován, a zohlednění konstatování protiprávního jednání viz Racine, J.-B., „Le forum actoris en droit international privé“, *Droit international privé, années 2016-2018*, éditions Pedone, collection „Travaux du Comité français de droit international privé“, Paříž, 2019, bod 79, s. 68, a bod 57, s. 57.

103 – Viz Amaro, R., a Laborde, J.-F., *La réparation des préjudices causés par les pratiques anticoncurrentielles, recueil de décisions commentées*, 2. vyd., Institut de droit de la concurrence, Paříž, 2020, bod 245, s. 147. K významu této otázky, o kterém svědčí práce Komise, viz poznámka pod čarou 67 tohoto stanoviska.

104 – Viz bod 66 tohoto stanoviska. Viz rovněž rozsudek ze dne 16. června 2016, Universal Music International Holding (C-12/15, EU:C:2016:449, bod 27 a citovaná judikatura).

105 – Viz rozsudek Verein für Konsumenteninformation (bod 33 a citovaná judikatura).

106 – Viz bod 38 tohoto rozsudku.

95. Jak jsem však již nastínil¹⁰⁷, podle mého názoru je třeba vyhradit situaci, kdy místo vzniku údajné škody není sladěno s místem činnosti osoby poškozené praktikami, které pokřivily ceny¹⁰⁸, například v případě nákupu vozidel v několika členských státech nebo v případě několika míst dodání v rámci téhož členského státu nebo dále v případě porízení od prodejce usazeného mimo dotčený trh¹⁰⁹.

96. I když jsou v místě každého z úkonů na dotčeném trhu nebo na dotčených trzích podmínky analýzy tohoto trhu (těchto trhů) totožné, jinak je tomu v případě posouzení škody vzniklé žalobci, který je škodou poškozen přímo¹¹⁰. Lze předpokládat, že by analýza mohla být obtížnější, pokud by příslušným soudem nebyl soud, v jehož obvodu příslušnosti je prováděna hospodářská činnost poškozené osoby. Jak přitom již Soudní dvůr zdůraznil v případě protiprávní kartelové dohody, jejíž existence byla závazně konstatována, toto posouzení představuje hlavní úlohu soudu, u kterého je podána žaloba na náhradu škody, která z ní vyplývá¹¹¹.

97. Za těchto podmínek jsem toho názoru, že otázka, zda může být dále vhodné použít spojení s místem sídla poškozené společnosti, které bylo Soudním dvorem použito za zvláštních okolností¹¹², si zasluhuje další posouzení.

d) Určení místa, kde došlo ke škodné události, do místa sídla poškozené osoby

98. Některé okolnosti podle mého názoru s ohledem na cíl blízkosti stanovený v nařízení č. 1215/2012¹¹³ odůvodňují, že kolizní kritérium místa sídla poškozeného protisoutěžními praktikami může být stále relevantní pro to, aby byla zaručena účinnost projednávání těchto žalob na náhradu škody, složitých již z povahy věci¹¹⁴ a svým předmětem v případě zeměpisně velmi rozptýlených protiprávních jednání¹¹⁵.

107 – Viz bod 79 tohoto stanoviska.

108 – Stejně jako španělská vláda ve své odpovědi na písemné otázky Soudního dvora.

109 – Ke zvláštnosti žalob na náhradu škody v případě protiprávních jednání v rozporu s evropskými soutěžními pravidly, která se týkají různých členských států, viz obecněji Gaudemet-Tallon, H., a Ancel, M.-E., *op. cit.*, bod 235, s. 357. Pokud jde o vysoký počet míst nákupu, který může být spojen se sloučením společností, pro ilustraci viz skutkové okolnosti připomenuté v bodě 14 rozsudku Tibor-Trans.

110 – Pokud jde o škodu způsobenou nepřímému poškozenému, která se projevila na jiném místě než škoda způsobená přímému poškozenému, kterému vznikla původně škoda, která nemůže zakládat soudní příslušnost, viz zejména rozsudky Tibor-Trans (bod 29 a citovaná judikatura), jakož i Verein für Konsumenteninformation (bod 27 a citovaná judikatura).

111 – Viz rozsudek CDC Hydrogen Peroxide (body 53 a 54).

112 – Viz body 100 a 101 tohoto stanoviska.

113 – Podle mého názoru nečiní dodržování požadavku předvídatelnosti problém, protože z pohledu žalovaných, účastníků kartelové dohody, jsou známy trhy narušené touto dohodou, jakož i místa činnosti přímých a nepřímých kupujících vzhledem k dotčeným výrobkům. Navíc souhlasím se stanoviskem vyjádřeným Racinem, J.-B., *op. cit.*, bod 79, s. 68, podle něhož tento požadavek nesmí vést k podporování pachatelů protiprávních jednání. Konečně, v rozsudku Verein für Konsumenteninformation Soudní dvůr upřednostnil cíl blízkosti [pro srovnání viz body 78 a 79 stanoviska generálního advokáta M. Campos Sánchez-Bordony v uvedené věci (C-343/19, EU:C:2020:253)].

114 – Viz bod 108 a poznámka pod čarou 118 tohoto stanoviska. Viz rovněž rozsudek ze dne 21. ledna 2021, Whiteland Import Export (C-308/19, EU:C:2021:47, bod 51, jakož i, *per analogiam*, body 52, 53 a 65).

115 – V tomto ohledu viz otázky k diskusi předložené Soudnímu dvoru generálním advokátem N. Jääskinenem ve věci CDC Hydrogen Peroxide (C-352/13, EU:C:2014:2443, body 47 a 50).

99. Není mi totiž jasné, jak by v praxi byla v souladu s tímto cílem blízkosti, který se nyní velmi konkrétně objevuje v judikatuře Soudního dvora¹¹⁶, volba kolizního kritéria, které by nutilo podnik, který nakoupil několik nákladních vozidel v různých členských státech, podat žalobu u soudu, v jehož obvodu příslušnosti se nachází každé místo porízení a kde navíc poškozený podnik nevykonává činnost¹¹⁷. Mimoto, pravidla týkající se souvislosti, stanovená v článku 30 nařízení č. 1215/2012, neposkytují uspokojivá řešení z důvodu podmínky stanovené v odstavci 2, pokud je třeba mít za to, že soud může rozhodovat jen o škodě, ke které došlo v obvodu jeho příslušnosti¹¹⁸.

100. Za těchto podmínek si zasluhuje opětovnou pozornost rozhodnutí Soudního dvora přijaté v rozsudku CDC Hydrogen Peroxide. Předmětem věci, ve které byl vydán tento rozsudek, byly žaloby na náhradu všech škod způsobených Komisí konstatovanou¹¹⁹ kartelovou dohodou o ceně peroxidu vodíku v několika členských státech v různých obdobích a na různých místech¹²⁰ podnikům působícím v *odvětví zpracování celulózy a papíru*, které koupily v letech 1994 až 2006 značná množství *peroxidu vodíku v různých členských státech* Unie nebo EHP. Mimoto, v případech některých z těchto podniků byl peroxid vodíku dodán do továren nacházejících se v několika členských státech¹²¹.

101. Za těchto okolností vyznačujících se velkým množstvím míst nákupu na různých trzích narušených dotčenou kartelovou dohodou Soudní dvůr rozhodl, že soud místa, kde má žalující podnik sídlo, je soudem příslušným k tomu, aby z titulu všech škod způsobených uvedenému podniku v důsledku dodatečných nákladů, které zaplatil, aby se zásoboval výrobky, jež byly předmětem dotčené kartelové dohody, rozhodl o žalobě podané buď proti kterémukoli z autorů této kartelové dohody, nebo proti víceru z nich¹²². V bodě 52 uvedeného rozsudku Soudní dvůr rozhodl, že místo, kde se tvrzená škoda konkrétně projeví, se v případě škody spočívající v těchto dodatečných nákladech bude „v zásadě“ nacházet v místě sídla tohoto podniku.

102. V důsledku toho se zaprvé domnívám, že výklad přijatý v rozsudku CDC Hydrogen Peroxide je třeba sladit s výkladem rozsudků vydaných následně v případech souladu mezi místem trhu narušeného porušením hospodářské soutěže a vznikem škody projevené dodatečnými náklady nebo ztrátou prodejů, a sice rozsudku flyLAL-Lithuanian Airlines i rozsudku Tibor-Trans, jelikož ve věci, ve které byl vydán posledně uvedený rozsudek, byla vozidla porízena v jediném členském státě, na jehož území poškozený rozvíjel svou činnost¹²³. Jinými slovy, pokud požadavek blízkosti odůvodňuje upřednostnění *forum actoris*, není mi jasné, v čem by mohl být problém¹²⁴.

116 – Viz body 66 a 67 tohoto stanoviska. Domnívám se, že úroveň blízkosti se nutně liší. V tomto ohledu viz Farnoux, E., *op. cit.*, body 163 a 164.

117 – Ohledně skutečnosti, že škoda vzniklá poškozenému, která má být oceněna, je spojena s činností poškozeného a s trhem, na kterém působí, viz Amaro, R., a Laborde, J.-F., *op. cit.*, bod 289, s. 167, a pro ilustraci bod 460, s. 248 a 249. Viz rovněž otázky týkající se určení objemu prodejů (bod 442, s. 239) a přenesení dodatečných nákladů (bod 457, s. 246).

118 – Viz Gaudemet-Tallon, H., a Ancel, M.-E., *op. cit.*, body 236 a 237, s. 358 až 360. V tomto ohledu viz rozsudek ze dne 7. března 1995, Shevill a další (C-68/93, EU:C:1995:61, bod 33). Viz nicméně i rozsudek CDC Hydrogen Peroxide (bod 54). Soudní dvůr rozhodl, že soud místa sídla je příslušný k tomu, aby „z titulu všech škod způsobených [...] v důsledku dodatečných nákladů“, rozhodl o žalobě podané buď proti kterémukoli z autorů této kartelové dohody, nebo proti více z nich. Ke zjednodušení provedenému Soudním dvorem, schválenému Amaro, R., viz „Actions privées en matière de pratiques anticoncurrentielles – Aspects internationaux: juridiction compétente, loi applicable (droit international privé européen)“, *JurisClasseur Concurrence – Consommation*, LexisNexis, Paříž, 2015, Svazek 318 ze dne 14. září 2015, bod 26. Z hlediska rozdílnosti škodlivých důsledků viz rovněž Amaro, R., a Laborde, J.-F., *op. cit.*, bod 90, s. 59 a 60.

119 – Rozhodnutí Komise 2006/903/ES ze dne 3. května 2006 v řízení podle článku 81 [ES] a článku 53 Dohody o EHP proti společnostem Akzo Nobel NV, Akzo Nobel Chemicals Holding AB, EKA Chemicals AB, Degussa AG, Edison SpA, FMC Corporation, FMC Foret SA, Kemira OYJ, L’Air Liquide SA, Chemoxal SA, Snia SpA, Caffaro Srl, Solvay SA/NV, Solvay Solexis SpA, Total SA, Elf Aquitaine SA a Arkema SA (Věc COMP/F/C.38.620 – Peroxid vodíku a perboritan sodný) (Úř. věst. 2006, L 353, s. 54). Komise konstatovala, že co se týče peroxidu vodíku a perboritanu sodného, žalované v původním řízení a další podniky se účastnily jediného a trvajících protiprávního jednání, a porušily tak zákaz kartelových dohod stanovený v článku 81 ES [nyní 101 SFEU] a v článku 53 Dohody o EHP.

120 – Viz rozsudek CDC Hydrogen Peroxide (bod 56).

121 – Viz rozsudek CDC Hydrogen Peroxide (bod 11).

122 – Viz rozsudek CDC Hydrogen Peroxide (body 53 a 54).

123 – Viz bod 76 tohoto stanoviska.

124 – V tomto smyslu viz Racine, J.-B., *op. cit.*, body 62 až 64, s. 59 a 60. Viz rovněž Heuzé, V., Mayer, P., a Remy, B., *op. cit.*, bod 297, s. 204 a 205.

103. Zadrugé, pokud jde o místo sídla nebo hlavní provozovny, jak je definováno v čl. 63 odst. 1 nařízení č. 1215/2012, toto místo musí mít úzkou vazbu s místem vzniku škody¹²⁵. Konkrétně by činnost rozvíjená v tomto místě v souvislosti se sporem měla být původem úkonu, na němž je založena žaloba na náhradu škody. Jsem také toho názoru, že rozhodující je místo, kde je činnost podniku narušena, nebo místo, ze kterého je činnost vyvíjena.

104. Zatřetí rozsáhlost míst vzniku škod, která charakterizuje protisoutěžní činnosti na vnitřním trhu¹²⁶, jakož i rozvoj transakcí uzavíraných po internetu¹²⁷, podporují volbu určení místa, kde došlo ke škodné události, do sídla. V tomto ohledu je podle mého názoru možné směřovat k určité soudržnosti s judikaturou Soudního dvora, která zohledňuje rozsah porušování práv v souvislosti s internetem¹²⁸. Soudní dvůr upřesnil, že tato možnost, kterou má osoba, která se považuje za poškozeného, podat k soudům členského státu, v němž se nachází středisko jejích zájmů, žalobu na náhradu celé újmy, je odůvodněna zájmem na řádném výkonu spravedlnosti, a nikoli zájmem na konkrétní ochraně žalobce¹²⁹.

105. Začtvrté ve věcech soutěžních praktik nepovažují riziko rozšíření zneužívání soudních řízení, ohledně kterých se má za to, že je lze jednodušeji zahájit v místě sídla (nebo bydliště) poškozené osoby, které částečně odůvodňuje volbu upřednostnění místa bydliště žalovaného¹³⁰, za zásadní překážku. Je totiž třeba vzít v úvahu skutečnost, že ve většině případů je žaloba na náhradu škody založena na předchozím konstatování porušení práva hospodářské soutěže¹³¹.

106. Kromě toho se domnívám, že je třeba vzít v úvahu návrhy právní nauky ve prospěch možnosti podat žalobu u soudu sídla žalobce, pokud jsou založeny na zjištění velkého množství dotčených trhů¹³² nebo na riziku podání žaloby u soudu členského státu dotčeného mezinárodním kartelem, v němž nemá sídlo žádná ze stran sporu¹³³, nebo dále na relativizaci cíle stanovení totožného kolizního kritéria, a sice kritéria dotčeného trhu, v případě kolizních norem a soudní příslušnosti¹³⁴.

125 – Pro srovnání s rozsudkem ze dne 9. července 2009, Rehder (C-204/08, EU:C:2009:439, bod 39).

126 – Z hlediska účinků globalizace viz zvláštní zpráva Evropského účetního dvora č. 24/2020, nadepsaná „Postupy Komise v oblasti kontroly fúzí v EU a antimonopolních řízení: potřeba zvýšení dohledu nad trhem“, dostupná na následující internetové adrese: https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR20_24/SR_Competition_policy_FR.pdf a tisková zpráva: https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/INSR20_24/INSR_Competition_policy_FR.pdf.

127 – Tento případ je uveden v odpovědi Komise na písemné otázky Soudního dvora.

128 – Viz rozsudky ze dne 25. října 2011, eDate Advertising a další (C-509/09 a C-161/10, EU:C:2011:685, body 47 až 50), jakož i ze dne 17. října 2017, Bolagsupplysningen a Ilsjan (C-194/16, EU:C:2017:766, bod 32). Soudní dvůr rozhodl, že v případě údajného porušení osobnostních práv prostřednictvím obsahu, který byl zveřejněn na internetu, osoba, která se cítí poškozena na svých právech, musí mít možnost podat žalobu na náhradu škody u soudů členského státu, v němž se nachází středisko jejích zájmů, které je autor tohoto obsahu schopen znát v okamžiku jeho uveřejnění. Ohledně analýzy ztráty přinejmenším části podstaty sporu viz Farnoux, E., *op. cit.*, bod 291.

129 – Rozsudek ze dne 17. října 2017, Bolagsupplysningen a Ilsjan (C-194/16, EU:C:2017:766, bod 38).

130 – Viz Racine, J.-B., *op. cit.*, bod 72, s. 64 a 65. Viz komentáře Amaro, R., a Laborde, J.-F., *op. cit.*, týkající se dokazování zavinění v bodě 249, s. 148.

131 – Viz Laborde, J.-F., „Cartel damages actions in Europe: How courts have assessed cartel overcharges (2019 ed.)“, *Concurrences*, Institut de droit de la concurrence, Paříž, 2019, č. 4, zejména s. 4. Z 239 věcí ze 13 členských států v roce 2019 jich 57 % navazovalo na rozhodnutí vnitrostátního orgánu o porušení práva, 40 % na rozhodnutí Komise a pouze 2 % byly autonomní žaloby (většina autonomních věcí odpovídá občanskoprávním žalobám podaným u francouzských trestních soudů). Soudy rozhodly o žalobách na náhradu škody v případě kartelových dohod, které navazovaly přinejmenším na 63 rozhodnutí o porušení práva (v některých případech se rozhodnutí o porušení týká několika kartelových dohod. V důsledku toho je počet věcí týkajících se kartelových dohod vedoucích alespoň k jedné věci mírně vyšší).

132 – Viz Idot, L., „Le contentieux international des actions en réparation pour violation du droit de la concurrence: l'arrêt CDC revisité“, *Revue critique de droit international privé*, Dalloz, Paříž, 2019, č. 3, s. 786 až 815, zejména bod 22.

133 – Viz Idot, L., „Contentieux en réparation pour violation du droit de la concurrence: de nouvelles précisions sur le lieu de matérialisation du dommage“, *Revue critique de droit international privé*, Dalloz, Paříž, 2020, č. 1, s. 129 až 138, zejména bod 8.

134 – Viz Amaro, R., a Thomas, B., „Le contentieux de la réparation des pratiques anticoncurrentielles (juin 2019 – nov. 2019)“, *Concurrences*, Institut de droit de la concurrence, Paříž, 2020, č. 1, bod 35 „druhá řada otázek“.

107. Obecněji považuji rovněž za velmi zajímavý návrh definovat jako vodítko při určování příslušnosti soudů vodítko týkající se usnadnění uspokojivé nápravy protiprávních jednání nebo porušování základních zásad¹³⁵. Odráží totiž myšlenku, že posílení účinného výkonu práv v těchto konkrétních oblastech přispívá k provádění obecných preventivních politik.

108. Ze všech těchto úvah vyplývá, že pokud se jedná o žaloby na náhradu škody způsobené protisoutěžními praktikami, mohou podle mého názoru společně existovat dvě kritéria pro určení soudní příslušnosti, a to z důvodu cíle blízkosti, který je třeba splnit, a konkrétně z důvodu cíle usnadnit přístup k důkazům. Takové řešení zajišťuje soulad s cíli směrnice 2014/104, která obsahuje několik ustanovení v oblasti dokazování z důvodu obtíží při shromažďování účetních a finančních údajů o podnicích, jakož i o dotčeném trhu¹³⁶, a přispívá tak k účinnějšímu řešení sporů, jejichž složitost vyplývá z dokumentů vypracovaných Komisí, pojatých jako praktické pomůcky určené vnitrostátním soudům¹³⁷.

109. Za těchto podmínek se domnívám, že takový výklad pravidel o soudní příslušnosti přispívá k zaručení účinné soudní ochrany unijního práva hospodářské soutěže¹³⁸.

110. Na závěr mé celkové analýzy týkající se určení místa, kde došlo ke škodné události, a určení příslušného soudu na území členského státu, v němž se toto místo nachází, navrhuji Soudnímu dvoru, aby rozhodl tak, že čl. 7 bod 2 nařízení č. 1215/2012 musí být vykládán v tom smyslu, že v rámci žaloby na náhradu škody způsobené protiprávním jednáním na základě článku 101 SFEU, které spočívá v koluzních ujednáních o stanovení a navýšení ceny zboží, se místo, kde došlo ke škodné události, nachází v členském státě trhu narušeného tímto protiprávním jednáním, v jehož rámci vznikly dodatečné náklady. Místně příslušným soudem je v zásadě soud, v jehož obvodu příslušnosti se nachází místo pořízení tohoto majetku podnikem vykonávajícím svou činnost v tomtéž členském státě, přičemž tato činnost musí být stanovena v závislosti na hospodářských kritériích. Není-li mezi místem, kde došlo ke škodné události, a místem činnosti poškozené osoby, soulad, může být žaloba podána u soudu, v jehož obvodu příslušnosti se nachází sídlo poškozené osoby.

111. Nyní vysvětlím důvody, které mě vedou k návrhu, aby Soudní dvůr upřesnil, že stanovení konkrétního soudu určeného na základě čl. 7 bodu 2 nařízení č. 1215/2012 se řídí vnitrostátními pravidly upravujícími organizaci soudů, která mohou členské státy stanovit za účelem jejich případné specializace.

4. Ke koncentraci soudní příslušnosti

112. Ve svém písemném vyjádření předloženém Soudnímu dvoru francouzská vláda a Komise v podstatě zdůrazňují, že i když čl. 7 bod 2 nařízení č. 1215/2012 stanoví mezinárodní a místní příslušnost soudů příslušných k projednání přeshraničních sporů ve věcech týkajících se deliktů nebo kvazideliktů odpovědnosti, je nicméně věcí pouze členských států, aby v rámci své soudní organizace stanovily obvod příslušnosti příslušných soudů a zejména soudů specializovaných ve věcech žalob na náhradu škody způsobené jednáními v rozporu s ustanoveními práva hospodářské soutěže. Ve své odpovědi na písemnou otázku Soudního dvora v tomto bodě španělská vláda podporuje tuto analýzu.

135 – Viz Racine, J.-B., *op. cit.*, body 57, s. 57, a 70, s. 64.

136 – Viz Amaro R., a Laborde, J.-F., *op. cit.*, body 144 a 145, s. 85 a 86. Viz rovněž rozsudek ze dne 21. ledna 2021, Whiteland Import Export (C-308/19, EU:C:2021:47, bod 51).

137 – Viz praktické pokyny týkající se určení výše škody v žalobách o [na] náhradu škody při porušení článku 101 nebo 102 [SFEU] [SWD(2013) 205], které doprovázejí sdělení Komise o určení výše škody v žalobách o [na] náhradu škody při porušení článku 101 nebo 102 [SFEU] (Úř. věst. 2013, C 167, s. 19), které jsou zaměřeny na navýšení ceny, zatímco přenesení navýšení ceny je řešeno ve sdělení Komise nazvaném „Pokyny pro vnitrostátní soudy, jak stanovit odhadem část navýšení ceny, která byla přenesena na nepřímého odběratele“ (Úř. věst. 2019, C 267, s. 4).

138 – V tomto ohledu odkazují na úvodní návrhy generálního advokáta N. Jääskinen ve věci CDC Hydrogen Peroxide (C-352/13, EU:C:2014:2443, body 26 a 27, jakož i 32). V tomtéž smyslu viz rovněž rozsudek ze dne 21. ledna 2021, Whiteland Import Export (C-308/19, EU:C:2021:47, bod 53).

113. Tento názor rovněž zastávám, a to z důvodu systému zavedeného nařízením č. 1215/2012 a specifičnosti žalob na náhradu škod způsobených protisoutěžními praktikami¹³⁹.

a) Systémová analýza

114. V určitých aspektech lze podle mého názoru použít uvažování *per analogiam* s uvažováním Soudního dvora v rozsudku Sanders a Huber¹⁴⁰, jakož i v menší míře v rozsudku ze dne 9. ledna 2015, RG¹⁴¹.

115. V rozsudku Sanders a Huber byly Soudnímu dvoru předloženy otázky týkající se koncentrace soudní příslušnosti ve věcech přeshraničních vyživovacích povinností ve prospěch soudu prvního stupně v místě sídla odvolacího soudu¹⁴².

116. Soudní dvůr tak vyložil čl. 3 písm. b) nařízení Rady (ES) č. 4/2009 ze dne 18. prosince 2008 o příslušnosti, rozhodném právu, uznávání a výkonu rozhodnutí a o spolupráci ve věcech vyživovacích povinností¹⁴³, na základě kterého je soudem příslušným k rozhodování přeshraničních sporů ve věcech vyživovacích povinností soud „místa, v němž má oprávněný místo obvyklého pobytu“.

117. Jedná se o jedno z ustanovení týkajících se pravidel o příslušnosti, která nahradila ustanovení nařízení č. 44/2001, jež navazuje na Bruselskou úmluvu¹⁴⁴. Soudní dvůr rozhodl, že „[t]oto ustanovení, určující mezinárodní i místní příslušnost, směřuje ke sjednocení pravidel o soudní příslušnosti (v tomto smyslu viz rozsudek Color Drack, C-386/05, EU:C:2007:262, bod 30)“¹⁴⁵.

118. V rozsudku Sanders a Huber Soudní dvůr konstatoval, že pravidla pro určení příslušnosti byla sice pomocí určení společných hraničních určovatелů harmonizována, označení *konkrétního* příslušného soudu je však i nadále v pravomoci členských států, s výhradou toho, že tyto vnitrostátní právní předpisy neohrozí cíle nařízení č. 4/2009 nebo nezbaví uvedené nařízení jeho užitečného účinku¹⁴⁶.

119. Soudní dvůr upřesnil, že uplatňování cílů blízkosti a řádného výkonu spravedlnosti neznamená, že by členské státy musely zřizovat příslušné soudy v každém místě¹⁴⁷ a že je třeba, aby příslušným soudem byl takový soud, který zajistí zvláště úzkou vazbu s místem, v němž má oprávněný z výživného svůj obvyklý pobyt, uvedeným v čl. 3 písm. b) nařízení č. 4/2009¹⁴⁸.

120. V tomto ohledu Soudní dvůr posoudil koncentraci soudní příslušnosti kladně, jelikož ve věcech vyživovacích povinností může taková volba organizace přispívat k rozvoji zvláštní odbornosti, která odpovídá části cílů sledovaných nařízením č. 4/2009 a řádnému výkonu spravedlnosti¹⁴⁹.

139 – Viz bod 108 tohoto stanoviska.

140 – V tomto smyslu viz rovněž stanovisko generálního advokáta M. Campos Sánchez-Bordony ve věci Vereniging van Effectenbezitters (C-709/19, EU:C:2020:1056, bod 94).

141 – C-498/14 PPU, EU:C:2015:3.

142 – Viz rozsudek Sanders a Huber (body 22 a 38). Konkrétně, příslušným soudem na základě dotčeného vnitrostátního ustanovení byl Amtsgericht (okresní soud, Německo) v místě sídla Oberlandesgericht (vrchní krajský soud, Německo) místně příslušného pro případné odvolací řízení iniciované oprávněným.

143 – Úř. věst. 2009, L 7, s. 1.

144 – Viz rozsudek Sanders a Huber (bod 23). Článek 3 písm. b) nařízení č. 4/2009 má podobné znění jako pravidla o „[z]vláštní příslušnosti“ ve věcech vyživovacích povinností, která byla obsažena v čl. 5 bodu 2 Bruselské úmluvy a v čl. 5 bodu 2 nařízení č. 44/2001.

145 – Rozsudek Sanders a Huber (bod 30).

146 – Viz rozsudek Sanders a Huber (bod 32 a citovaná judikatura). Viz rovněž bod 22 uvedeného rozsudku ohledně dotčených vnitrostátních právních předpisů. Tyto předpisy rozdělovaly místní příslušnost u sporů týkajících se vyživovacích povinností v závislosti na přítomnosti nebo nepřítomnosti mezinárodního prvku. V případě přeshraničních situací existoval přenos místní příslušnosti ve prospěch jiného soudu prvního stupně, než byl soud, pod který v zásadě dotčená osoba spadala na základě místa svého bydliště.

147 – Viz rozsudek Sanders a Huber (bod 35).

148 – Viz rozsudek Sanders a Huber (bod 36).

149 – Viz rozsudek Sanders a Huber (body 44 a 45).

121. Ze stejných důvodů tedy podle mého názoru postačuje, pokud jde o čl. 7 bod 2 nařízení č. 1215/2012, rozhodnout tak, že se soud, u kterého je podána žaloba, prohlásí za příslušný z tohoto titulu na základě relevantního kolizního kritéria ukazujícího na místo v obvodu jeho příslušnosti¹⁵⁰, tedy na části vnitrostátního území, nad níž vykonává své pravomoci¹⁵¹. Rovněž je třeba zamezit tomu, aby bylo zeměpisné kritérium považováno za striktně chápané kolizní kritérium, které upřednostňuje blízkost na úkor řádného výkonu spravedlnosti¹⁵².

122. Nicméně v rozsudku Sanders a Huber Soudní dvůr rozhodl, že v případě koncentrace příslušnosti je třeba provést konkrétní přezkum situace v dotčeném členském státě k zajištění toho, že vnitrostátní právní předpisy nezbavují nařízení použitelné ve sporu jeho užitečného účinku¹⁵³.

123. Tato výhrada byla znovu vyjádřena v rozsudku ze dne 9. ledna 2015, RG¹⁵⁴, týkajícím se přiznání příslušnosti k přezkumu otázek navrácení dítěte nebo péče o dítě specializovanému soudu, i tehdy, byl-li již kromě toho k některému ze soudů podán návrh na zahájení řízení ve věci samé týkající se rodičovské zodpovědnosti vůči dítěti¹⁵⁵, při příležitosti přezkumu ustanovení týkajících se určení příslušného vnitrostátního soudu, o kterém rozhodují členské státy. Zajímavé je poznamenat, že v tomto případě Soudní dvůr zohlednil cíl rychlosti řízení, vycházející z nařízení č. 2201/2003¹⁵⁶.

124. Ve věcech porušení práva hospodářské soutěže je přitom legislativní rámec, v němž je v členském státě zavedena koncentrace příslušnosti¹⁵⁷, velmi odlišný. Podle mého názoru je třeba poukázat na neexistenci takových omezení ve věcech týkajících se deliktů nebo kvazideliktů odpovědnosti, jako jsou omezení vyplývající ze zvláštního předmětu zejména nařízení č. 4/2009¹⁵⁸, a pokud jde o věc, v níž byl vydán rozsudek Sanders a Huber, na zvláštnosti dotčených vnitrostátních právních předpisů s ohledem na cíle tohoto nařízení¹⁵⁹.

150 – Pro srovnání s rozsudkem ze dne 16. května 2013, Melzer (C-228/11, EU:C:2013:305, bod 28). Ve smluvních věcech viz rozsudek ze dne 3. května 2007, Color Drack (C-386/05, EU:C:2007:262, body 37 a 44).

151 – Obvod příslušnosti soudu zahrnuje několik správních území nebo celků rozmístěných na vnitrostátním území. V tomto ohledu viz stanovisko generálního advokáta N. Jääskinena ve spojených věcech Sanders a Huber (C-400/13 a C-408/13, EU:C:2014:2171, body 55 a 56).

152 – V bodě 29 rozsudku Sanders a Huber Soudní dvůr zdůraznil, že „cíl řádného výkonu spravedlnosti musí být chápán nejen ve smyslu co možná nejlepší organizace soudnictví, ale také[...] s ohledem na zájem účastníků řízení, ať už se jedná o navrhovatele, nebo odpůrce, aby zejména měli usnadněný přístup ke spravedlnosti a aby byla pravidla příslušnosti předvídatelná“.

153 – Viz body 32 a 46 tohoto rozsudku. Pro ilustraci analýzy dodržování zásady efektivity v případě koncentrace soudních sporů ve věcech zemědělských podpor u soudu specializovaného v této oblasti viz rozsudek ze dne 27. června 2013, Agroconsulting-04 (C-93/12, EU:C:2013:432, body 50 až 58).

154 – C-498/14 PPU, EU:C:2015:3, body 41 a 51.

155 – Soudní dvůr vyložil čl. 11 odst. 7 a 8 nařízení Rady (ES) č. 2201/2003 ze dne 27. listopadu 2003 o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1347/2000 (Úř. věst. 2003, L 338, s. 1; Zvl. vyd. 19/06, s. 243).

156 – Viz rozsudek ze dne 9. ledna 2015, RG (C-498/14 PPU, EU:C:2015:3, bod 52).

157 – V tomto ohledu Komise ve svém písemném vyjádření upřesnila, že podle informací, které má k dispozici, „v Belgii, Německu, Řecku, Španělsku, Francii, Itálii, Portugalsku, Švédsku a na Slovensku projednávají žaloby na náhradu škody specializované senáty obecných občanskoprávních soudů, zatímco v Dánsku, Litvě, Lotyšsku, Rumunsku a ve Spojeném království je projednávají specializované soudy“. Pokud jde o Francii, Itálii a Irsko, viz upřesnění poskytnutá v Riffault-Silk, J., „Les actions privées en droit de la concurrence: obstacles de procédure et de fond“, *Revue Lamy de la concurrence*, leden/březen 2006, č. 6, s. 84 až 90, zejména pak s. 87. Rovněž je tam uvedeno, že v jiných věcech se členské státy mohly rozhodnout koncentrovat hmotněprávní pravomoci soudů, zejména pak ve věcech průmyslového vlastnictví. Pokud jde o námořní právo, viz stanovisko generálního advokáta N. Jääskinena ve spojených věcech Sanders a Huber (C-400/13 a C-408/13, EU:C:2014:2171, poznámka pod čarou 72).

158 – Základem tohoto nařízení je vůle vyvinout zvláštní nástroj odlišný od nařízení č. 44/2001 s cílem posílit ochranu příjemců výživného, kteří jsou považováni za nejslabší stranu, zejména při uznávání a vymáhání rozhodnutí vydaných v těchto věcech. Viz rozsudek Sanders a Huber (bod 41) a stanovisko generálního advokáta N. Jääskinena ve spojených věcech Sanders a Huber (C-400/13 a C-408/13, EU:C:2014:2171, body 38 a 40).

159 – Viz poznámka pod čarou 146 tohoto stanoviska a rozsudek Sanders a Huber (bod 46).

125. V tomto smyslu souhlasím s názory, které již dříve vyjádřili jiní generální advokáti ohledně autonomie členských států, pokud jde o koncentraci místní příslušnosti vyplývající či nevyplyvající z rozdělení hmotněprávní pravomoci, která je omezena tím, že nelze porušit užitečný účinek nařízení č. 1215/2012, a zásadou rovnocennosti¹⁶⁰.

126. Mimoto vzhledem k tomu, že předmět dotčených žalob je důležitou součástí analýzy Soudního dvora¹⁶¹, je třeba zdůraznit prvky, které konkrétně charakterizují soudní spory týkající se náhrady škody způsobené protisoutěžními praktikami.

b) Zvláštní povaha žalob na náhradu škody způsobené protisoutěžními praktikami

127. Zaprvé je třeba připomenout, že neexistuje žádná právní úprava procesních podmínek pro žaloby ve věcech týkajících se práva hospodářské soutěže, což odůvodňuje úvahu, že členské státy v rámci své soudní organizace určují, který soud je příslušný *ratione materiae* a jaký je rozsah obvodu jeho příslušnosti, s výhradou dodržování zásad rovnocennosti¹⁶² a efektivity¹⁶³.

128. Z druhého se domnívám, stejně jako Komise, že je třeba vzít v úvahu vstup v platnost a provedení směrnice 2014/104¹⁶⁴, jakož i technickou složitost pravidel použitelných na žaloby na náhradu škody v případě jednání v rozporu s ustanoveními práva hospodářské soutěže¹⁶⁵.

129. Z těchto důvodů považuji za nezbytné, aby se za účelem odpovědi předkládajícímu soudu Soudní dvůr inspiroval zněním rozsudků ze dne 16. května 2013, Melzer¹⁶⁶, nebo CDC Hydrogen Peroxide, týkajících se příslušnosti ve věcech deliktů nebo kvazideliktů odpovědnosti, v nichž je použit výraz „soud, v jehož obvodu příslušnosti“.

130. S přihlédnutím ke všem těmto úvahám týkajícím se koncentrace příslušnosti soudů navrhuji Soudnímu dvoru, aby vyložil čl. 7 bod 2 nařízení č. 1215/2012 v tom smyslu, že i když určuje místní příslušnost soudů příslušných k projednání přeshraničních sporů ve věcech deliktů nebo kvazideliktů odpovědnosti na mezinárodní i na vnitrostátní úrovni, mají členské státy nicméně možnost rozhodnout se v rámci své soudní organizace koncentrovat projednávání sporů u určitých soudů, s výhradou dodržení zásad rovnocennosti a efektivity. V oblasti práva hospodářské soutěže musí členské státy zejména zajistit, aby pravidla, která stanoví nebo uplatňují, nenarušila účinné uplatňování článků 101 a 102 SFEU.

160 – Viz stanovisko generálního advokáta N. Jääskinena ve věci CDC Hydrogen Peroxide (C-352/13, EU:C:2014:2443, poznámka pod čarou 74) a, z hlediska úvah týkajících se různých použitelných nástrojů, stanovisko generálního advokáta H. Saugmandsgaarda Øe ve věci Guaitoli a další (C-213/18, EU:C:2019:524, bod 74, jakož i poznámky pod čarou 67 a 68).

161 – Viz body 122 a 123 tohoto stanoviska.

162 – Podle této zásady nesmí být procesní podmínky žalob určených k zajištění ochrany práv, které jednotlivci mají na základě unijního práva, méně příznivé než ty, kterými se řídí obdobné žaloby ve vnitrostátním právu; viz zejména rozsudek ze dne 27. června 2013, Agrokonstulding-04 (C-93/12, EU:C:2013:432, bod 36). V případě protisoutěžních praktik se může jednat o žaloby podané na základě rozhodnutí vnitrostátních orgánů. Viz Blumann, C., a Dubouis, L., *Droit matériel de l'Union européenne*, 8. vyd., Librairie générale de droit et de jurisprudence, Paříž, 2019, bod 938, s. 665.

163 – Pro připomenutí těchto obecných zásad určených k ochraně práv, která jednotlivcům plynou z přímého účinku práva hospodářské soutěže, viz rozsudek ze dne 13. července 2006, Manfredi a další (C-295/04 až C-298/04, EU:C:2006:461, body 62 a 71, jakož i citovaná judikatura). Viz rovněž rozsudek ze dne 21. ledna 2021, Whiteland Import Export (C-308/19, EU:C:2021:47, bod 46).

164 – Viz bod 68 tohoto stanoviska.

165 – Viz poznámka pod čarou 137 tohoto stanoviska.

166 – C-228/11, EU:C:2013:305.

V. Závěry

131. S ohledem na všechny výše uvedené úvahy navrhuji Soudnímu dvoru, aby na předběžnou otázku položenou Juzgado de lo Mercantil n° 2 de Madrid (obchodní soud č. 2 v Madridu, Španělsko) odpověděl následovně: „Článek 7 bod 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 ze dne 12. prosince 2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech musí být vykládán v tom smyslu:

- že určuje příslušný soud členského státu, v jehož obvodu příslušnosti se zejména projevila přímá škoda,
- že v rámci žaloby na náhradu škody způsobené protiprávním jednáním na základě článku 101 SFEU, které spočívá v koluzních ujednáních o stanovení a navýšení ceny zboží, se místo, kde došlo ke škodné události, nachází v členském státě trhu narušeného tímto protiprávním jednáním, v jehož rámci vznikly dodatečné náklady. Místně příslušným soudem je v zásadě soud, v jehož obvodu příslušnosti se nachází místo pořízení tohoto majetku podnikem vykonávajícím svou činnost v tomtéž členském státě, přičemž tato činnost musí být stanovena v závislosti na hospodářských kritériích. Není-li mezi místem, kde došlo ke škodné události, a místem činnosti poškozené osoby soulad, může být žaloba podána u soudu, v jehož obvodu příslušnosti se nachází sídlo poškozené osoby,
- že členské státy mají možnost rozhodnout se v rámci své soudní organizace koncentrovat projednávání sporů u určitých soudů, s výhradou dodržení zásad rovnocennosti a efektivity. V oblasti práva hospodářské soutěže musí členské státy zejména zajistit, aby pravidla, která stanoví nebo uplatňují, nenarušila účinné uplatňování článků 101 a 102 SFEU.“